

Manta Mustajärvi & Katja Nikander

Nuorten kokemuksia väkivallasta

Fyysisen ja henkisen väkivallan yleisyys nuorten kokemana

Opinnäytetyö

Kevät 2014

Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Sosiaalialan koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Koulutusohjelma: Sosiaalialan koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi (Amk)

Tekijät: Manta Mustajärvi & Katja Nikander

Työn nimi: Nuorten kokemuksia väkivallasta – Fyysisen ja henkisen väkivallan yleisyys nuorten kokemana

Ohjaaja: Arja Hemminki

Vuosi: 2014

Sivumäärä: 73

Liitteiden lukumäärä: 7

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuoda esille ajankohtaista tietoa nuorten kohtaamasta väkivallasta Seinäjoella. Samalla haluamme muistuttaa nuoria väkivallan muodoista sekä aiheen vakavuudesta. Toimme opinnäytetyössämme esiin henkisen ja fyysisen väkivallan, sekä koetun ja nähdyn väkivallan. Näin ollen saimme paremman kuvan siitä, kuinka yleistä väkivallan kohtaaminen nuorten keskuudessa on.

Käsitlemme opinnäytetyön teoriaosuudessa nuoruutta elämänvaiheena. Kappaleessa tuomme esille eri tutkijoiden näkemyksiä nuoruuden kehitysvaiheiden muodoista. Väkivallan muodoista käsitlemme tarkemmin fyysistä ja henkistä väkivaltaa, mutta tuomme myös esille muita väkivallan muotoja. Viimeisessä teoriaosuudessa kuvasimme väkivallan yleisyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Tutkimustuloksiin perustuen nostimme myös esiin mediaväkivallan, perheväkivallan ja koulukiusaamisen.

Halusimme saada vastauksia siihen, kuinka usein nuoret kohtaavat väkivaltaa, minkälaista väkivaltaa he ovat kohdanneet ja onko väkivalta ikä- tai sukupuolisidonnaista. Tutkimusmenetelmänä käytimme määrällistä eli kvantitatiivista menetelmää, ja aineiston keräsimme kyselylomakkeilla. Toteutimme tutkimuksen Seinäjoen Lyseon 9. luokkalaisille sekä Seinäjoen Lukion 3. luokkalaisille syksyn 2013 aikana.

Tutkimustuloksistamme on selkeästi havaittavissa väkivallan yleisyys nuorten keskuudessa Seinäjoella. Fyysistä väkivaltaa oli kokenut joka kolmas tutkimukseen osallistuneista ja jopa 76,1 prosenttia vastanneista oli nähnyt fyysistä väkivaltaa. Suurin osa vastanneista oli nähnyt henkistä väkivaltaa ja yli puolet kertoivat itse joutuneensa henkisen väkivallan kohteeksi.

Avainsanat: fyysinen väkivalta, henkinen väkivalta, nuoruus, koulukiusaaminen, mediaväkivalta, perheväkivalta

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Bachelor Degree Programme of Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Services

Authors: Manta Mustajärvi & Katja Nikander

Title of thesis: Young people's experiences of violence

Supervisor: Arja Hemminki

Year: 2014

Number of pages: 73

Number of appendices: 7

The purpose of this thesis is to present current information on violence faced by young people in Seinäjoki. At the same time, we want to remind young people the forms of violence, as well as the seriousness of the topic. In our thesis we deal with psychological and physical violence, as well as the ways violence is perceived and seen. This way we received a better idea of how common encountering violence among young people is.

In the theoretical part of the thesis we deal with youth as a phase of life. In this chapter we disclose some researchers' views of stages of development of youth. The forms of violence we analyze in more detail are the physical and mental abuse, but we also bring up other forms of violence. In the last theoretical section, we describe the extent of violence in the Finnish society. Based on the results, we also brought up the media violence, family violence and bullying in schools.

We wanted to get answers on how often young people face violence, what kind of violence they have faced and whether violence is age or gender specific. We used a quantitative method as research method, and the data was collected through questionnaires. We carried out the research in Seinäjoki secondary school to 9 graders and in Seinäjoki high school to 3 graders in the autumn of 2013.

The results of our research clearly indicate the prevalence of violence among young people in Seinäjoki. Physical violence was experienced in every three of the participants and as much as 76.1 percent of the respondents had seen physical violence. The majority of the respondents had seen mental violence, and more than half of the respondents told to be victims of psychological violence themselves.

Keywords: physical violence, mental violence, youth, bullying, media violence, domestic violence

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO	7
2 NUORUUDEN KEHITYSVAIHEET JA -KRIISIT.....	9
2.1 Yksikön kehitys nuoresta aikuiseksi.....	9
2.2 Kehitysvaiheet nuoruudessa	10
2.3 Nuoruuden kehityskriisit	11
3 VÄKIVALLAN MUODOT	14
3.1 Fyysinen väkivalta.....	14
3.2 Henkinen väkivalta	15
3.3 Muut väkivallan muodot	16
4 VÄKIVALTA SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA	18
4.1 Väkivalta mediassa	20
4.2 Väkivalta kotona.....	22
4.3 Koulukiusaaminenkin on väkivaltaa	25
4.4 Tyttöjen ja poikien välisiä eroja	28
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS.....	30
5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite.....	30
5.2 Tutkimuksen toteutus ja aineiston keruu	31
5.3 Tutkimusmenetelmä ja aineiston analyysi.....	32
5.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	34
5.5 Tutkimusjoukon kuvaus.....	37
6 TUTKIMUSTULOKSET	38
6.1 Nuorten näkemä fyysinen väkivalta.....	38
6.2 Nuorten kokema fyysinen väkivalta.....	40
6.3 Nuorten näkemä henkinen väkivalta	42
6.4 Nuorten kokema henkinen väkivalta	44

7 JOHTOPÄÄTÖKSET	46
8 POHDINTA	51
LÄHTEET	54
LIITTEET	58

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Nuorten tekemien rikosten muodot 1995–2012.	19
Kuvio 2. Kyselyyn osallistuneiden ikäjakauma sukupuolittain..	37
Kuvio 3. Nuorten näkemä fyysinen väkivalta..	38
Kuvio 4. Nuorten kokema fyysinen väkivalta ikäluokittain..	40
Kuvio 5. Nuorten kokeman fyysisen väkivallan tapahtumapaikka sukupuolittain..	41
Kuvio 6. Nuorten näkemän henkisen väkivallan tekijä ikäluokittain.....	43
Kuvio 7. Nuorten kokema henkinen väkivalta sukupuolittain..	44
Kuvio 8. Nuorten kokeman henkisen väkivallan muodot.....	45

1 JOHDANTO

Valitsimme opinnäytetyön aiheeksemme nuorten kohtaaman väkivallan. Aihe on meille molemmille läsnä päivittäin lastensuojelutyötä tehdessämme, sillä kohtaamme työssämme jatkuvasti nuoria ja lapsia, joilla on rajuja kokemuksia sekä väkivallan kohteena olemisesta että väkivallan tekemisestä. Väkivallan kokemukset voivat alkaa jo kotoa varhaislapsuudessa ja jatkua läpi elämän sekä periytyä vielä sukupolvilta toisille. Sukupolvet oppivat aikaisemmilta sukupolvilta ja uhririkoksien tekijöiltä (Mandela 2008, 8-9). Kärsimys on näin ollen uusiutuva perintö, jonka kierre jatkuu. Ihmiset, jotka elävät väkivallan varjossa, uskovat sen kuuluvan ihmisen elämään. Tämä ei kuitenkaan ole totta, sillä väkivalta voidaan estää. Niin yksittäiset ihmiset kuin hallitukset ja yhteisötkin, voivat saada aikaan muutoksen. (mts, 8-9.)

Yksilön päivittäin kokema kärsimys tulee yhä näkyvämmäksi (Mandela 2008, 8-9). Kiusaaminen voi alkaa jo päiväkodista ja etenkin tytöt osaavat olla todella ilkeitä toisilleen jo esimerkiksi esikoulussa. Sosiaalisen median yleistyttyä kiusaaminen on siirtynyt myös mediaan ja tehnyt näin ollen väkivaltaan puuttumisen vaikeammaksi.

Rajasimme opinnäytetyömme aiheen henkiseen ja fyysiseen väkivaltaan. Kyseiset väkivallan muodot ovat yleisimpiä, mutta käsitelimme teoriaosuudessamme myös muita väkivallan muotoja lyhyesti. Opinnäytetyössämme huomioimme sekä koetun väkivallan että nähdyn väkivallan. Tällä halusimme nostaa esille yleisemmän näkökulman väkivaltaan, siitä kuinka yleistä väkivalta ylipäättään nuorten mielestä on. Teoriaosuudessamme käsitelimme nuoruutta ikävaiheena, väkivaltaa Suomessa yleisesti, perheväkivaltaa, koulukiusaamista ja mediaväkivaltaa. Mediaväkivalta valikoitui aiheeksemme nuorten omien vastausten perusteella, joista nousi selkeästi esille mediassa nähty väkivalta. Emme käsitelleet opinnäytetyössämme ollenkaan ehkäisevää ja auttavaa näkökulmaa, vaan keskityimme väkivaltaan ilmiönä.

Tutkimusosuuden toteutimme määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena Seinäjoen Lyseon 9.luokkalaisille sekä Seinäjoen Lukion 3.luokkalaisille. Kyselyyn vastaajia oli yhteensä 275. Ikäjakama tutkimuksessamme oli 14-ikävuodesta 19-ikävuoteen. Aineistonkeruumenetelmänä käytimme kyselylomaketta, ja kyselyt

toteutettiin kouluilla syksyn 2013 aikana. Tutkimuksemme tuloksia käsitelimme ja analysoimme SPSS-ohjelman avulla. Teimme tutkimukselle myös khiin - neliötestin, jonka avulla voidaan tarkastella tutkimuksen tilastollista merkitsevyyttä. Khiin - neliötestin tilastollisesti merkitsevät tulokset on koottu taulukkoon liitteeksi (Liite 7).

Opinnäytetyömme tärkein tavoite oli tuoda esille tärkeää ja ajankohtaista tutkimustietoa Seinäjoen nuorten väkivaltakokemuksista ja samalla lisätä nuorten tietoisuutta väkivallasta ja sen muodoista. Saatekirjeessämme halusimme tuoda esiin lyhyet määritelmät sekä henkiseen että fyysiselle väkivallalle, jotta nuoret ymmärtäisivät esimerkiksi henkisen väkivallan muotoja paremmin. Saatekirje, kyselylomake ja opinnäytetyön sopimukset löytyvät liitteistä (Liitteet 1-6).

2 NUORUUDEN KEHITYSVAIHEET JA -KRIISIT

Tässä kappaleessa käsittelemme nuoruutta ja sen merkittäviä kehittämistehtäviä. Nuoruutta käsittelemme pääasiassa sosiaalisesta ja henkisestä näkökulmasta, sillä se on opinnäytetyömme kannalta merkittävämpää kuin fyysinen näkökulma. Eri tutkijat ovat määritelleet nuoruuden kehitysvaiheita eri tavoin ja tässä kappaleessa tuomme niitä tarkemmin esille. Nuorena kohdattu väkivalta vaikuttaa nuoren itsetuntoon, sillä nuoren identiteetti ja persoona eivät ole täysin kehittyneet. Väkivallan kokemukset kulkevat yksilön mukana aikuisuuteen asti.

2.1 Yksikön kehitys nuoresta aikuiseksi

Nuoruus on aikaa, jolloin ihmisen täytyy ikään kuin opetella uudelleen elämään. Nuoren on opittava ohjaamaan elämäänsä ja yksilöllisyytensä tietoisemmin suhteessa koko maailmankaikkeuteen, luontoon ja muihin ihmisiin. Oppiminen jatkuu läpi koko elämän, mutta erityisesti nuoruudessa se on vallallaan. Yksilöllisyyden valmistelu- ja kokeilu-aika alkaa nuoruudesta, mutta ihmisen yksilöllisyys ei voi puhjeta kukkaan vielä nuorena. (Dunderfelt 2011, 85.) Nuoruusikää kutsutaan elämän toiseksi mahdollisuudeksi, jolloin nuorella on mahdollisuus kohdata aikaisemmin koettuja ongelmia uudelleen ja saada ne hallintaansa kehittyneemmän minän avulla (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2009, 73).

Nuoruusikää ei turhaan sanota toiseksi mahdollisuudeksi, sillä nuoruusikäisen vielä lopulliseen muotoon lukkiutumaton persoonallisuus tarjoaa mahdollisuuden muutokseen. Voidaan siis sanoa, että nuoruusiässä voi pilata tulevaisuutensa tekemällä väriä valintoja tai tehdä oikeita valintoja ja menestyä hyvinvoivana nuorena kohti aikuisuutta. Kuten elämässä yleensäkin, nuoruudessa on kyse ratkaisevien valintojen tekemisestä. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne & Vanhala 2010, 161.)

Nuoruudessa yksilössä tapahtuu huomattavia psyykkisiä ja fyysisiä muutoksia. Nuoruus on siirtymävaihe lapsuudesta aikuisuuteen. Käsitteet nuoruudesta ja sen kestosta vaihtelevat eri kulttuurien välillä. Joissain kulttuureissa nuoruutta ei ikävaiheena edes ole, vaan lapsi siirretään aikuisuuteen siirtymäriittien avulla.

(Nurmiranta ym. 2009, 72.) Länsimaissa korostetaan individualismia eli yksilöllisyyttä, mikä näkyy nuorten vahvana itsenäistymisen tarpeena. Toisissa kulttuureissa nuoruutta ihannoidaan, kun taas toisissa se on enemmän aikuisuuteen valmistautumista. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166.)

Nuoruuden kuluessa yksilö kehittyy fyysisesti aikuiseksi, itsenäistyy lapsuuden perheestään, oppii keskeiset yhteisössä tarvittavat tiedot, taidot ja valmiudet, etsii ja valitsee aikuisuuden roolit sekä ennen kaikkea muodostaa käsityksen omasta itsestään. Nuoruusiän kehitys onkin hyvin monitasoista. Sitä ohjaavat useat sosiaaliset, biologiset, psykologiset ja yhteiskunnalliset tekijät, jotka ovat monella eri tavalla vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Nuoruus elämänvaiheena voidaankin määritellä juuri näiden tekijöiden mukaan. (Nurmi 2008, 256.) Fyysisen kehityksen näkökulmasta nuoruutta voidaan tarkastella sukukypsyyden saavuttamisena ja aikuiseksi kasvamisena. Juuri nämä, merkittävät fyysiset muutokset, ajoittuvat nuoruuden alkuvaiheeseen. Nuori käy läpi myös merkittäviä psykososiaalisia muutoksia koko nuoruusikänsä aikana. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166.)

2.2 Kehitysvaiheet nuoruudessa

Tunnetun psykologin Tony Dunderfeltin (2011, 84–85) mukaan nuoruus voidaan jakaa esimerkiksi kolmeen jaksoon. Jokaisessa kolmessa jaksossa on nuorelle uusia tehtäviä ja haasteita. Ensimmäinen vaihe on nuoruusiän varhaisvaihe, ihmissuhteiden kriisi, joka koetaan 12–15-vuotiaana. Tällöin nuoren elämässä on varsinainen biologinen murrosikä. Nuori protestoi vanhempia ja muita auktoriteetteja vastaan ja solmii uusia ystävyysuhteita ikätoveriensä kanssa. 15–18-vuotiaana on nuoruuden keskivaihe, jolloin nuori käy läpi identiteettikriisiä. Hän kokee samaistumisia ja ihastumisia ja hänen minäkuvansa selkiintyy. Nuori kokeilee omia rajojaan ja hänelle alkaa kehittyä syvällisiä ihmissuhteita. Nuoruusiän loppuvaiheessa nuori on 18–20 -vuotias, jolloin kyseessä on ideologinen kriisi. Tällöin edessä on itsenäisen elämän aloittaminen ja nuori pohdiskelee omaa asemaansa maailmassa. Kyseessä on toisin sanoen seestymisvaihe.

Kronqvist ja Pulkkinen (2007, 166) ovat jakaneet nuoruuden kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruuteen, keskinuoruuteen ja myöhäisnuoruuteen. Myös Nurmi-

ranta ym. (2009, 72) ovat luokitelleet nuoruuden 11–25 -vuosien välille. Varhaisnuoruus on noin 11–14 -vuotiaana, keskinuoruus 15–18 -vuotiaana ja myöhäisnuoruus 19–25 -vuotiaana. Nuoruus nähdään alkavan puberteetin eli nuoruuteen liittyvien fyysisten muutosten myötä ja tätä kutsutaan myös murrosiäksi. Myös Nurmiraanta ym. (2009, 72) ovat sitä mieltä, että nuoruusiän kehitystä kuvataan kolmen kriisin ratkaisuksi: ihmissuhteiden-, identiteetti- ja ideologisen kriisin. Kriisit etenevät yleensä peräkkäin, mutta saattavat kuitenkin ilmentyä osittain samanaikaisesti.

Hietala ym. (2010, 40) luokittelevat nuoruusiän kolmeen vaiheeseen: varhaisnuoruudessa 11–15-vuotiaana kehitystehtävä on muuttuva suhde omaan kehoon, keskinuoruudessa 16–18-vuotiaana kehitystehtävä on muuttuva suhde vanhempiin ja myöhäisnuoruudessa 18–22-vuotiaana nuorelle on muodostunut aikuinen identiteetti. He näkevät nuoruusiän alkavan puberteetista ja päättyvän aikuisen persoonallisuuden eheytymiseen.

Opinnäytetyön tutkimukseemme osallistuneet vastaajat olivat iältään 14–19-vuotiaita. Edellä mainittujen teorioiden mukaan otoksemme sijoittuu jokaiseen nuoruuden kehitysvaiheeseen. Yläasteen 9.luokkalaiset elävät varhais- ja keskinuoruuden taitoskohtaa ja lukion abiturientit lähestyvät myöhäisnuoruutta.

2.3 Nuoruuden kehityskriisit

Nuoruuteen liittyy siis kolme kehitysvaihetta: Ihmissuhteiden kriisi, sosiokulttuurinen kriisi ja identiteettikriisi. Nuoruuden läpikäyminen tapahtuu kuitenkin yksilöllisiä reittejä pitkin, ja kehitysvaiheiden kuvaukset antavat vain yleisen kuvan ja yhden jäsentämistavan. Kun lapsuus päättyy ja aikuiset muuttuvatkin nuorten mielestä tyhmiksi, on menossa ihmissuhteiden kriisi. Se ajoittuu 12–14 ikävuosiin. Painopiste ihmissuhteissa siirtyy vanhemmista kavereihin, heihin samaistutaan ja heidän vaikutus voimistuu. Lapsuuden identiteetti ei ole vielä kadonnut, mutta nuoruudenkaan identiteetti ei ole vielä täysin syntynyt. Tämä kehitysvaihe koettelee erityisesti nuoren ja vanhempien välistä suhdetta. (Lehtovirta & Peltola 2012, 161)

Identiteettikriisi tulee yleensä 14–16 vuoden iässä. Kehittyvä ja epävarma nuori kaipaa muiden nuorien seuraan, vertaisryhmien tuki on tärkeää. Kaveriporukat, jengit ja niiden arvot muodostuvat kiinnekohdiksi, kun oman identiteetin muodostuminen on vielä keskeneräistä. Nuorella on tarve tulla hyväksytyksi ja kuulua joukkoon, joten riski tehdä jotain ajattelematonta porukan mukana on suuri. Alussa tytöt ja pojat liikkuvat eriporukoissa, mutta vähitellen alkaa muodostua sekaporukoita ja alkaa syntyä seurustelusuhteita. Opittuja arvoja ja normeja testataan, ja mukaan tulevat myös tupakka- ja päihdekokeilut. Kriittisyys ja aikuisten maailman vastustaminen on myös voimakasta tässä vaiheessa. (Lehtovirta & Peltola 2012, 162–163).

Kolmas kriisi eli sosiokulttuurinen kriisi ajoittuu 16- 18 ikävuosille. Nuori etsii omaa arvomaailmaansa suhteessa yhteiskunnan, yhteisöjen ja perheen asettamiin arvoihin ja normeihin. Tämä on tärkeä ajankohta nuorelle, sillä hän etsii elämälleen syvempää arvopohjaa. Itsenäistyminen on yksi nuoruuden merkittävimmistä kehitystehtävistä. Nuoren tarve päättää omista asioista synnyttää perheessä paljon ristiriitoja. Nuori voi olla ärhäkkä ja toisena päivänä taas syrjäänvetäytyvä. Nuoruus on hämmentävää aikaa, jossa nuorelle tapahtuu merkittäviä asioita. Uusia rooleja ja malleja ottamalla hän hankkii ympäristöstään palautetta. Tiedostamattomana tavoitteena nuorella on luoda eheytyneet identiteetti, jonka varassa hän voi aikuistua. (Lehtovirta & Peltola 2012, 165–167).

Nuoruudessa jo kehittyneet käsitykset itsestä muovautuvat uudelleen ja rakentuvat uusien haasteiden edessä. Nuoruuden kehityshaasteet ovat mullistavia. Nuori etsii merkitystä elämälleen ja paikkaansa maailmassa. Hän käy läpi samanlaisia minuuteen liittyviä prosesseja kuin lapsi käy ensimmäisten elinvuosiensa aikana. Nuoruuden kehittämishaasteina pidetäänkin yksilöllisyyden ja erillisyyden löytämistä. Nuori opettelee etsimään erillisyyttä vanhemmistaan ja selviytymään elämässään itsenäisesti. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 172; Nurmiranta ym. 2009, 76.)

Nuoruutta kuvataan tapahtumakulkuna, jossa nuori ohjaa omaa elämäänsä, saa palautetta ja muodostaa näin oman käsityksen itsestään. Suurimmalla osalla nuorista kokemukset johtavat myönteiseen minäkäsitykseen ja aikuisen roolien omaksumiseen ilman ongelmia. Toisaalta osa nuorista joutuu tilanteeseen, jossa toistu-

vat epäonnistumiset koulussa, opiskelussa tai ihmissuhteissa johtavat vähitellen kielteiseen käsitykseen omista kyvyistä sekä mahdollisuuksista. Tämä saattaa johdattaa noidankehään, jossa nuori vetäytyy eikä uskalla yrittää enää. (Ruoppila 2008, 166.) Nuoruudessa tunne-elämä on herkkää ja voimakasta, sillä nuoren sosiaaliset suhteet muuttuvat, ja siirtyvät perhekeskeisyydestä kaverikeskeisyyteen. (Lehtovirta & Peltola 2012, 160.)

Nuoruus on monin tavoin suurien muutosten aikaa. Nuori käy läpi kriisejä ja selkeyttää omia arvojaan ja normejaan. Nuoruudessa nuori hakee paikkaansa yhteiskunnassa ja mukaan saattaa tulla päihde- ja alkoholikokeiluja. Nuori muodostaa omat mielipiteensä niin päihteistä kuin väkivallastakin. Hän pohtii oikean ja väärän merkitystä ja missä menee hänen koskemattomuuden raja. Näin ollen nuorelle kehittyy käsitys itsestä ja omista arvoista. Tutkimuksemme nuoret elävät edellä mainittujen kriisien aikaa, joten tutkimuksemme on toteutettu otolliselle kohderyhmälle. He pohtivat omia asenteitaan väkivaltaa kohtaan ja yhtenä tavoitteenamme olikin herätellä nuoria ajattelemaan väkivallan vaikutuksia sekä aiheen vakavuutta.

3 VÄKIVALLAN MUODOT

Opinnäytetyömme tutkimuksessa käsitelimme vain henkistä ja fyysistä väkivaltaa, sillä ne ovat selkeästi yleisimmät väkivallan muodot. Halusimme teoriassa tuoda kuitenkin esiin muitakin väkivallan muotoja, sillä kaikki väkivallan muodot liittyvät tiiviisti toisiinsa. Henkinen ja fyysinen väkivalta ovat yläkäsitteitä, joiden alle esimerkiksi seksuaalinen, taloudellinen ja hengellinen väkivalta kuuluvat.

Väkivallalla tarkoitetaan tekoja, jotka yleensä täyttävät seuraavat neljä edellytystä: joku henkilö käy toiseen ihmiseen fyysisesti käsiksi, hänen tarkoituksenaan on vahingoittaa vastapuolta, teko tapahtuu ilman toisen suostumusta ja viranomaisen tai muu ulkopuolinen taho nimeää teon väkivallaksi. Yleiskielessä väkivalta on aggressiivisia tekoja kun taas aggressio on väkivaltaisista tunteista ja ajatuksista. Epäsuoralla aggressiolla ja henkisellä väkivallalla tarkoitetaan tietoisesti pahantahtoisia tekoja ja sanoja, jotka vahingoittavat vastapuolta joko henkisesti tai sosiaalisesti. (Säävälä, Nyqvist & Salonen 2006, 17.)

3.1 Fyysinen väkivalta

Väkivaltaisuudella tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on vahingoittaa muita ihmisiä, eläimiä, ympäristöä tai esineitä fyysisesti. Väkivalta voidaan myös määrittellä toisen ihmisen ruumiilliseksi vahingoittamiseksi tai pakottamiseksi johonkin vastoin hänen tahtoaan. (Lehestö, Koivunen & Jaakkola 2004, 88.) Maailman terveysjärjestö WHO on määritellyt väkivallan seuraavalla tavalla:

Väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen. (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi & Lozano 2005, 21).

Fyysinen väkivalta voi olla esimerkiksi tavaroiden heittäminen, tönimistä, lyömistä, raapimista, kiinni pitämistä tai jollain aseella vahingoittamista tai uhkaamista. (Iso-talus 2002, 11.) Fyysinen väkivalta voi olla myös liikkumisen estämistä, potkimista

ja erilaisilla aseilla tehtyä väkivaltaa. Väkivaltaa on myös näillä edellä mainituilla uhkailemista. Useimmiten fyysinen väkivalta jättää fyysisiä jälkiä, jotka näkyvät. Fyysisestä väkivallasta jää aina myös henkisiä seurauksia. (Äärelä & Gerbert 2012, 12.)

Vaikka pahoinpitely ei jättäisikään näkyviä jälkiä, se on silti väkivaltaa. (Naisten linjat, [viitattu 5.2.1014].) Fyysistä väkivaltaa voi olla myös töniminen, kiinnipitäminen, kuristaminen, lyöminen, tukistaminen, potkiminen, hiuksista repiminen, läpsiminen, ampuma- tai lyömäaseen käyttäminen (Lehtovirta & Peltola 2012, 28). Pahimmillaan fyysisen väkivallan uhrin vammat ovat niin vakavat, että hän ei selviä niistä hengissä (Mielenterveyden keskusliitto [viitattu 5.2.1014]).

Minkäänlainen fyysinen väkivalta ei ole hyväksyttävää. Väkivalta on Suomen lain mukaan rikos. Myöskään kotona tapahtuva pahoinpitely ei ole yksityisasia. Pahoinpitelystä on tullut syytteen alainen rikos vuodesta 1995 lähtien. Laki lähestymiskiellosta tuli voimaan 1999, se laajennettiin vuonna 2004 koskemaan myös saman perheen jäseniä. (Väestöliitto, [viitattu 5.2.2014].) Fyysisellä väkivallalla on aina henkisiä seurauksia. Toisen ihmisen ruumiillisen koskemattomuuden loukkaaminen on henkistä väkivaltaa. (Naisten linjat, [viitattu 5.2.1014].)

3.2 Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta on mielenterveyteen vakavasti vaikuttavaa satuttamista. Se on usein pitkään jatkunutta, avointa tai peiteltyä, suoraa tai epäsuoraa. Henkinen väkivalta on tarkoituksellista henkilökohtaista kiusaamista ja loukkaamista. (Äärelä & Gerbert 2012, 13.) Henkinen väkivalta on järjestelmällisesti toistuvaa ja jatkuvaa kiusaamista, kielteistä käyttäytymistä ja sortamista, jonka kohteena oleva henkilö kokee itsensä puolustuskyvyttömäksi. (Perkka-Jortikka 2007, 21.)

Henkinen väkivalta koetaan usein fyysistä väkivaltaa raskaammaksi. Henkinen väkivalta edeltää lähes poikkeuksetta fyysistä väkivaltaa. Henkinen väkivalta alkaa usein huomaamattomasti ja murentaa uhrin itsetuntoa. Henkistä väkivaltaa on toisen halventaminen, solvaaminen ja mitätöinti. Henkistä väkivaltaa on ystävien ja sukulaisten tapaamisten rajoittaminen, tekemisen kontrollointi ja sosiaalinen eris-

täminen. (Väestöliitto, [viitattu 5.2.2014].) Henkistä väkivaltaa on muun muassa fyysisellä väkivallalla uhkaaminen, tarkoituksellinen pelon tuottaminen, vähättely, nöyryyttäminen, tavaroiden rikkominen, mitätöinti, eristäminen, nimittely, lemmikkieläimeen kohdistuva väkivalta, kontrollointi ja sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen. (Lehtovirta & Peltola 2012, 286.)

Henkisen väkivallan tarkoituksena on heikentää uhrin itseluottamusta. Siihen liittyy olennaisesti halu kontrolloida toista. Myös kännykkä tai tietokone voivat olla kontrollin välineitä. Henkistä väkivaltaa on myös uhrin läheisten uhkaaminen. Väkivallan tekijä voi uhkailla myös itsemurhalla tai uhrin läheisten tappamisella. Uhkaukset voivat olla sanallisia tai ne voidaan ilmaista tekoina, esimerkiksi aseennäyttäminen. Myös lapset voivat olla väkivallan käytön väline. Tällöin tekijä käyttää lapsia uhrin kontrolloimiseen tai rankaisemiseen. (Naisten linjat, [viitattu 5.2.1014].)

3.3 Muut väkivallan muodot

Fyysisen ja henkisen väkivallan lisäksi on myös muita väkivallan muotoja, joita emme tässä tutkimuksessa käsittele kovin tarkasti. Rajasimme tutkimuksemme käsittelemään pääasiassa vain henkistä ja fyysistä väkivaltaa. Muita väkivallan muotoja ovat muun muassa taloudellinen väkivalta, hengellinen väkivalta ja seksuaalinen väkivalta.

Taloudellisessa väkivallassa uhria kontrolloidaan valvomalla hänen varojen käyttöä. Se voi olla esimerkiksi yhteisen omaisuuden tuhoamista tai elatusavun pimittämistä. (Naisten linjat, [viitattu 5.2.1014].) Taloudellinen väkivalta on myös raha-asioista yksin ja neuvottelematta päättäminen. Puolisoa ei saa jättää ilman käyttövaroja tai vaatia pikkutarkkaa menojen selvitystä. (Väestöliitto, [viitattu 5.2.2014].)

Hengellinen väkivalta on useimmiten henkistä väkivaltaa, johon liittyy uskonnollinen ulottuvuus. Tällöin tekijä käyttää joko kristillistä sanastoa tai uskonyhteisön suomia kulsseja toisten yksilöiden hallitsemiseen tai alistamiseen omien mielihalujen mukaan. Uskonnollisessa väkivallassa uhria voidaan pelotella, pakkokäännyt-

tää, eristää ryhmästä tai painostaa. Väkivallan tekijän välineenä toimii tällöin uskonto. (Villa 2013, 12.) Hengellisessä väkivallassa uhria syyllistetään, väheksytään, alistetaan tai manipuloidaan uskonnon kautta. (Väestöliitto, [viitattu 5.2.2014]). Uskonnollista väkivaltaa on myös uskonnon harjoittamisen kieltäminen. (Naisten linjat, [viitattu 5.2.1014]).

Seksuaalisena väkivaltana pidetään maailmanlaajuisesti mitä tahansa seksuaalista tekoa tai sen yritystä, epätoivottua seksuaalista huomauttelua tai ehdottelua, joka kohdistuu seksuaalisuuteen ja joka tapahtuu pakottamalla (Krug ym. 2005, 170). Seksuaalinen väkivalta on ei-haluttua ja pakottavaa seksuaalista käyttäytymistä. Se ei tarkoita ainoastaan raiskausta tai yhdyntään pakottamista. Seksuaalista väkivaltaa on myös pakottaminen seksiin, silloin kuin kumppani ei sitä halua ja muunlainen seksuaalinen toiminta tai ei-toivottu koskettelu. Manipulointi ja uhkaus saattavat olla seksuaalisen väkivallan pakottamisen keinoja. (Naisten linjat, [viitattu 5.2.1014].)

Seksuaalisella väkivallalla on suuret vaikutukset psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen. Se aiheuttaa fyysisiä vammoja, mutta siihen liittyy myös monien seksuaali- ja raskaus-ongelmien kasvanut riski. Yhtä pitkäaikaisia ja vakavia voivat olla myös mielenterveydelliset seuraukset. (Krug ym. 2005, 169.) Seksuaalinen väkivalta, erilaiset seksuaaliset loukkaukset sekä seksuaalinen hyväksikäyttö ovat suurta psyykkistä pahoinvointia ja oirehtimista aiheuttavia tekijöitä, jotka vaikuttavat nuoren kehitykseen vakavalla tavalla. Erityisen haavoittuva on nuori, jolla on aikaisempia traumaattisia kokemuksia tai joka on jo ennestään masentunut. (Hietala ym. 2010, 81.)

4 VÄKIVALTA SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA

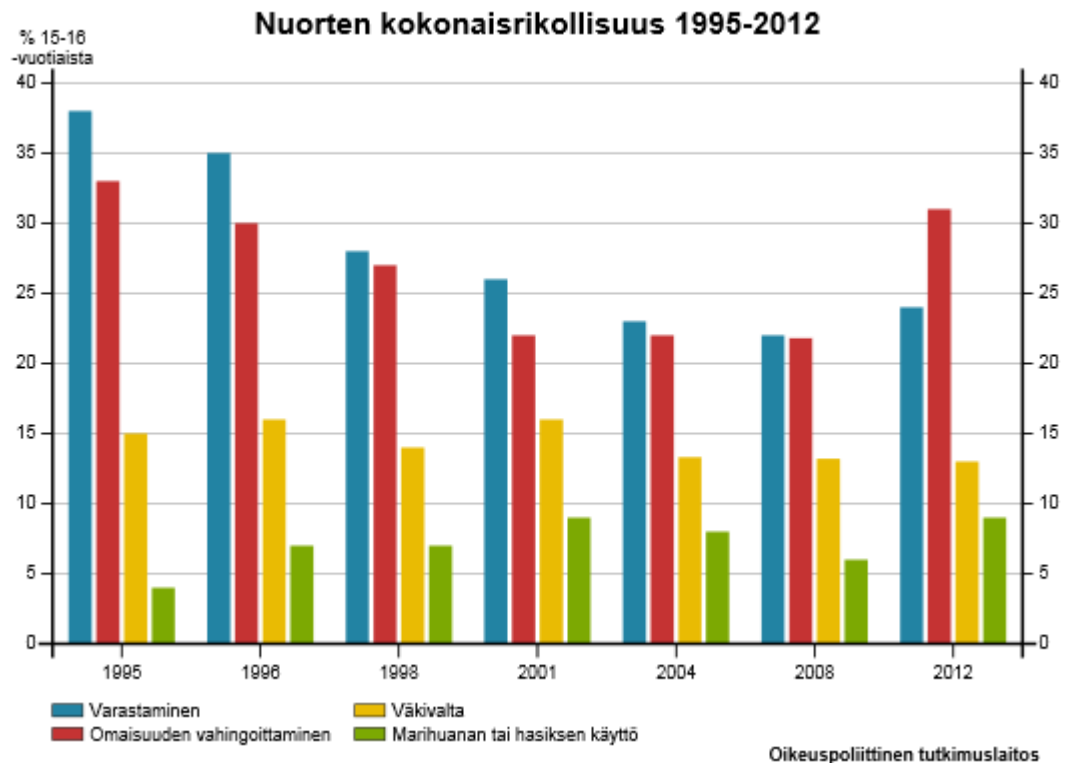
Tässä kappaleessa käsittelemme väkivallan yleisyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Nostimme esiin mediaväkivallan muodot ja sen vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Käsittelemme myös perheväkivaltaa sekä koulukiusaamista, johon liittyen olemme myös kuvanneet tyttöjen ja poikien eroavaisuuksia.

Väkivalta on aina ollut osa lasten ja nuorten leikkejä ja satuja. Väkivallassa lapsia ja nuoria kiehtoo muun muassa mahdollisuus tunnehallinnan testaukseen, tilaisuus sääntöjen rikkomiseen ja kielletyllä leikkimiseen sekä pelkojen hallintaan. Erityisesti pojilla väkivallalla on todettu olevan edellä mainittujen lisäksi sosiaalisia ja sukupuolirooliin liittyviä merkityksiä. (Anderson, Douglas, Gentile, Katherine & Buckley 2007, 9.)

Vanhempien lapsiin kohdistama väkivalta ei ole Suomessa aina ollut rangaistava teko. Lapsien kurittamisen katsottiin pitkään olevan perheen sisäinen asia, johon viranomaisten oli hankala puuttua. Suomen rikoslaista poistettiin vasta vuonna 1979 vanhempien kuritusoikeus. Asenteiden muuttamisessa on vielä kuitenkin paljon tekemistä, sillä vuonna 2007 tehty kyselytutkimus paljasti, että 26 prosenttia vastaajista hyväksyi lapsen ruumiillisen kurituksen ainakin poikkeustilanteessa. (Humppi & Ellonen 2010, 17.)

Suomessa henkirikollisuuden taso on Euroopan Unionin kuudenneksi korkein ja keskimääräistä korkeampi myös, kun huomioidaan kaikki Euroopan maat. (Lehti 2013, [viitattu 12.2.2014].) Suomessa vuonna 2013 henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia oli 37 861. (Tilastokeskus, [viitattu 13.3.2014].)

Nuorten osuus kaikista rikoksista epäillyistä on iso osa. Vuonna 2010 vajaa neljännes alle 21-vuotiaista oli epäiltynä kaikista Suomessa tehdyistä rikoksista. Rikollisaktiivisin elämänvaihe osuu juuri nuoruusaikaan, 15–21-ikävuosiin. Rikokset liittyvät usein alkoholiin, vahingontekoihin, varkauksiin ja vapaa-ajan viettoon. Vakava väkivalta on yleistynyt 18–20-vuotiaiden keskuudessa ja nuoret ovat aikuisia useammin väkivallan uhreina. (Nuorista Suomessa 2012, 44.)

Kuvio 1. Nuorten tekemien rikosten muodot 1995–2012 (Nuorten kokonaisrikollisuus 2013 [viitattu 13.3.2014]).

Kuviossa kuvataan 15–16-vuotiaiden osallistumista rikoksiin vuosien 1995-2012 aikana. Nuorten väkivaltarikokset ovat viimeisten vuosien aikana pysyneet suhteellisen tasaisina. Vuonna 2012 väkivaltarikoksia teki noin 13 prosenttia 15–16-vuotiaista. (Nuorten kokonaisrikollisuus 2013, [viitattu 13.3.2014].) On kuitenkin hyvä muistaa, että vain pieni osa väkivaltarikoksista tulee ilmi tilastoista.

Väkivaltaa esiintyy monessa paikassa ja monessa muodossa; kotona, kaupungilla, sodissa ja terroriteoissa. Väkivallan vaikutus ulottuu pitkälle ja niiden aiheuttamia traumoja joudutaan käymään läpi sukupolvesta toiseen. Myös yksittäiset väkivalanteot ovat traumatisoivia kokemuksia. Tutkimusten mukaan lapset ja nuoret kokevat oletettua enemmän kaltoinkohtelua. Myös vanhempien kyvyttömyys asettaa rajoja on kaltoinkohtelua. Terveet rajat tukevat lapsen ja nuoren normaalia kehitystä. Lasten ja nuorten laiminlyönnin taustalla on usein vanhempien omia elämänhallintaan, päihteiden käyttöön tai mielenterveyteen liittyviä ongelmia. Tiivis perheyhteisö myös usein puuttuu, ja isovanhemmat ja sukulaiset eivät ole aina lähel-

lä. Uuvuttavat elämäntilanteet ja vanhemmuuden puute aiheuttavat paljon kasvatuksen laiminlyöntejä. (Lehtovirta & Peltola 2012, 285.)

Lapsiin kohdistuva väkivalta onkin yleensä piilorikollisuutta, joka tapahtuu kodin seinien sisäpuolella. Onneksi väkivalta, etenkin lapsiin kohdistuva, tunnistetaan ilmiönä paremmin ja sen ehkäisemiseksi tehdään paljon työtä. Uusi lastensuojelulaki tuli voimaan 2008, ja siinä painotetaan etenkin viranomaisten velvollisuutta lastensuojeluilmoitusten tekemiseen ilman salassapitosäännöksiä. Myös kouluväkivallan ehkäisemiseksi ja poistamiseksi on tehty useita toimenpiteitä. (Humpppi & Ellonen 2010, 17.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän Kouluterveyskyselyn tuloksiin kootaan vuosittain 8. ja 9. luokkien oppilaiden ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden vastauksia. Kyselyn mukaan fyysisen väkivallan uhkaa ovat kokeneet eniten yläasteen pojat. Lukion pojat ja kaikki tytöt olivat kokeneet selvästi vähemmän fyysisen väkivallan uhkaa. Seinäjoen arvot olivat lähes samat kuin koko maan keskiarvot. Yläasteen 8. ja 9. luokkalaisista pojista Seinäjoella vuonna 2011 oli 23,1 prosenttia kokenut fyysisen väkivallan uhkaa, kun taas lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 14,2 prosenttia. Kyselyssä fyysisen väkivallan uhalla tarkoitetaan seuraavia tilanteita: kun nuori oli ryöstetty, yritetty ryöstää uhkaamalla väkivallalla tai käyttämällä sitä, uhattu vahingoittaa tai käyty kimppuun fyysisesti. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, [viitattu 2.3.2014].)

4.1 Väkivalta mediassa

Mediaväkivalta on nykypäivänä yhä tavallisempi osa lasten ja nuorten vapaa-aikaa. Tämän vuoksi on tärkeää miettiä, millainen merkitys mediaväkivallalla on lasten ja nuorten kehitykseen. (Anderson ym. 2007, 9.) Lapset ja nuoret viettävät nykyään yhä enemmän aikaansa sähköisten viestimien ja median parissa. Toisin sanoen sosiaalinen media on olennainen osa nuoren arkista toimintaympäristöä. Suurin osa nuorista viettää päivittäin tunteja tietokoneen ääressä. Tietokoneella pelataan, surffataan, mesetetään sekä katsellaan elokuvia ja YouTube-videoita. Osa nuorista katselee tv-ohjelmia televisiosta, mutta suosikkisarjoja katsellaan myös netistä. Nuoret lähettelevät tekstareita ja puhuvat kännykkään sekä kuunte-

levat ladattua musiikkia MP3:lta. Kaiken kaikkiaan nuoren elämä, sosiaaliset kontaktit ja kohtaamiset tapahtuvat enemmän tai vähemmän jonkin välineen avulla. (Hietala ym. 2010, 24.)

Suurin osa lapsista ja nuorista pelaavat tietokonepelejä vähintään muutamia tunteja viikossa. Näille nuorille pelaaminen on rentoutumista, mukavaa ajankulua ja sosiaalista kanssakäymistä. Nuori, joka pelaa paljon, kuluttaa aikaa pelaamiseen muutamia tunteja päivässä. Tällaisten nuorten vaarana on elämän kapeutuminen ja toisaalta väkivaltaisuuksien omaksuminen peleistä. Voi olla, että paljon pelaava nuori pakenee arkisia velvoitteitaan ja vaikeina kokemiaan asioita sosiaalisissa suhteissaan pelaamalla useita tunteja päivässä. (Hietala ym. 2010, 25.)

Medialla ja audiovisuaalisella medialla on merkitystä. Esimerkiksi satu mahdollistaa lukijalleen materiaalin suodattamisen mielikuvituksessaan niin järkyttäväksi kuin lapsen oma persoonallisuus ja herkkyys sallivat. Audiovisuaalisessa mediasa katsojalla ei ole samanlaista mahdollisuutta suodattaa liian pelottavaa tai raakaa materiaalia oman herkkyytensä mukaan, sillä liikkuva kuva kertoo tarinan samanlaisena kaikille. Tietokonepeleissä lapsella itsellään on aktiivinen rooli pelaajana, joten sulautuminen osaksi pelimaailmaa saattaa voimistaa samaistumis- ja tunnekokemuksia ja näin ollen myös pelaamisen vaikutuksia. (Anderson ym. 2007, 9.)

Osalle suomalaisista lapsista ja nuorista keskeinen arkipäivän viihteen muoto on juurikin peliväkivalta. Suomalaisissa tutkimuksissa on todettu, että jo alakoululaiset suosivat täysi-ikäisille suunnattuja pelejä, joissa esiintyy erittäin raakaa väkivaltaa, rasismia, seksiä sekä erilaisia päihteitä. Joissain tapauksissa väkivaltaisesta mediasta ja peleistä on tullut aitoja sosiaalisia vuorovaikutuksia korvaava vapaa-ajan muoto, jolloin sen vaikutukset lapsen ja nuoren kehittymiselle ovat ilmeiset. (Anderson ym. 2007, 10.)

Feilitzen ja Garlssonin (2000, 65) mukaan paljon väkivaltaisia videopelejä pelaavat ovat tottuneet niissä olevaan väkivaltaan. Tavallisesti, kun ihminen tuntee vihaa toista ihmistä kohtaan, sitä ei kuitenkaan näytetä väkivallalla. Jos nuori kuitenkin oppii videopelien kautta pitämään väkivaltaa yhtenä ratkaisumallina ongelmatilanteissa, se voi muuttua myös käyttäytymismalliksi todellisessa elämässä. Gee

(2007, 14) kertoo, että joidenkin tutkijoiden mielestä videopeleistä voi olla myös hyötyä. Sitä kautta nuoret voivat käsitellä ja hallinnoida vihan tunteita.

Aikuisten tuki lapsien ja nuorten mediakasvatuksessa on äärimmäisen tärkeää. Lapset ja nuoret tarvitsevat aikuisen tukea, jotta he pystyvät säilyttämään median mukavana, turvallisena viihteen muotona ja ikätasolleen sopivana. Ennen kaikkea kyse on vanhempien kiinnostuksesta ja tiedosta, mitä lapsi tai nuori vapaa-ajallaan tekee, miten vanhempi ohjaa ja neuvoo lastaan toimimaan. Ei ole kyse teknisten taitojen hallinnasta, vaan pikemminkin kiinnostuksesta lapselle tärkeistä asioista ja yhteisestä ajasta. (Anderson ym. 2007, 12.)

Median merkitys on keskeinen lasten ja nuorten elämässä sekä riskitekijöiden että mahdollisuuksienkin alueella. Myös Suomessa tarvitaan ennaltaehkäiseviä tukitoimia, ohjausta kasvattajille, tuoretta tutkimustietoa sekä interventioita, jotta pelit ja media voidaan turvata kaikille lapsille ja nuorille mukavana ja turvallisena vapaa-ajan toimintana. Kaikille väkivalta ei ole viihdettä. Useille lapsille ja nuorille väkivalta kotona on todella arkista. Väkivallan korostuminen peliviihteessä ja aikuisviihteen siirtyminen osaksi jo alakoululaisten arkea kertoo paljon yhteiskunnasta ja sen arvoista. Jos väkivallasta tulee arkipäiväistä, maailmankuva vääristyy ja hämärtyy helposti. (Anderson ym. 2007, 12.) Kaikki lapset kohtaavat väkivaltaa sekä heihin suoraan kohdistuvana että epäsuorasti esimerkiksi perheväkivallan silminnäkijöinä tai medioiden välityksellä. (Ellonen, Kääriäinen, Salmi & Sariola 2008, 26.)

4.2 Väkivalta kotona

Perheväkivallan osuus kotona tapahtuneissa pahoinpitelyissä ja henkirikoksissa on huomattava. Laajassa merkityksessä perheväkivallalla tarkoitetaan vanhempiin, lapsiin, kumppaniin tai muihin samassa taloudessa asuviin sukulaisiin kohdistuvaa seksuaalista, fyysistä tai psykologista väkivaltaa. (Haapasalo 2008, 43.) Toisin sanoen perheväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, joka tapahtuu ydinperheen sisällä (Säävälä, Pohjoisvirta, Keinänen & Salonen 2006, 13–14). Perheväkivallalla tarkoitetaan joko samassa asunnossa asuvien tai nykyisten tai entisten perheenjäsenten välistä väkivaltaa. (Cacciatore 2007, 49.)

Suurin osa henkirikoksista on perheenjäsenten, tuttavien ja seurustelukumppanien toteuttamia (Lehti 2013, [viitattu 12.2.2014]). Vuonna 2007 poliisin tietoon tuli yhteensä noin 2740 parisuhteissa tapahtuneita eriasteisia pahoinpitelyitä. Suurin osa sairaalan hakeutuneista uhreista on naisia. Naiset kokevat edelleen miehiä enemmän perheväkivaltaa, mutta 2000-luvulla perheväkivaltaa kokeneiden miesten osuus on kasvanut. Tutkimuksien mukaan miehet kertovat avoimemmin perheväkivaltakokemuksistaan. (Hautanen 2012, [viitattu 12.2.2014].)

Parisuhdeväkivallasta puhutaan silloin, kun väkivalta kohdistuu seurustelukumppaniin, avo- tai aviopuolisoon tai entiseen kumppaniin (Säävälä ym. 2006, 13–14). Parisuhdeväkivalta ei sisällä vain naisten pahoinpitelyä tai puolisoväkivaltaa, vaan sitä voi tapahtua myös homo- tai heteroseksuaalisissa suhteissa. Kuitenkin suurin osa parisuhdeväkivallasta on miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa. (Haapasalo 2008, 54.)

Kotona tapahtuva väkivalta on usein perheen yhteinen salaisuus, josta häpeä estää monesti kertomasta eteenpäin. Seuraukset väkivallan paljastumisen jälkeen voi myös nostaa kynnystä asiasta kertomiseen. Kukaan ei haluaisi väkivaltaa tapahtuvan juuri meidän perheessä. Lapsille voidaan sanoa, että nämä tapahtumat ovat perheen yksityisiä asioita, joista ei saa muille puhua. Jokaisella on oikeus väkivallattomaan kotiin. Perheväkivalta siirtyy helposti käyttäytymismallina vanhemmilta lapsille, tällainen sukupolvien ketju on hyvä saada katkeamaan. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, [viitattu 11.2.2014].)

Lapset voivat liittyä perheväkivaltaan kolmella tapaa: väkivallan näkijöinä ja kuulijoina, väkivallan välineinä tai väkivallan kohteina. Väkivallan näkeminen ja kuuleminen aiheuttaa lapselle samantapaisia oireita kuin fyysinen väkivalta. Väkivaltatilanteiden seuraaminen sivusta on hämmentävää ja ahdistavaa. Lapsi voi myös pelätä itse joutuvansa väkivallan kohteeksi. Lapset kuulevat ja oppivat aavistamaan tapahtuneen, vaikka eivät ole paikalla väkivaltatilanteessa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, [viitattu 11.2.2014].)

Vanhemman lapseen kohdistaman väkivalta haavoittaa aina lapsen ja aikuisen välistä suhdetta. Vanhemman pitäisi olla lapselle turvan lähde, ja juuri siksi oman vanhemman tekemä väkivalta vaurioittaa lasta erityisesti. Pienen lapsen voimakas

lyhytkestoinenkin ravistelu on erittäin vaarallista. Se voi aiheuttaa pysyviä vammoja aivojen ja silmien alueelle. Kun vanhemman vihantunteen hallinta hämärtyy, ei hän osaa kontrolloida omaa voiman käyttöään. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, [viitattu 11.2.2014]). Vuosina 2006 - 2012 tapettiin Suomessa yhteensä 49 alle 15-vuotiasta lasta. Uhreista 61 prosenttia oli surmannut äiti ja 31 prosenttia tapauksista isä oli surmaaja. (Lehti 2013, [viitattu 12.2.2014]).

Rusasen (2011, 87) mukaan lapsen merkittävin tapa hallita pelkoa on turvautuminen omiin vanhempiin. Turvallisesti kiintynyt lapsi ei ole kovin herkkiä pelkäämään. Jos kuitenkin oma vanhempi on itsessään pelottava, vaikuttaa tämä voimakkaasti lapsen mahdollisuuteen opetella hallitsemaan omia pelkojaan. (mts. 87). Lastaan kohtaan vihamielinen ja negatiivinen vanhempi aiheuttaa lapselleen tuhoisia seurauksia. Tällaisten vanhempien lapsi ei pääse lainkaan harjoittelemaan negatiivisten ja positiivisten tunteiden esille tuomista ja säätelyä. Tunteiden säätelyjärjestelmän kehittyminen jää vaillinaiseksi, ja lapsen on hankala opetella tunnistamaan tunteitaan ja mitä niille voisi tehdä. Lapsen fyysinen kurittaminen ennustaa molemmilla sukupuolilla aggressiivisuuden lisääntymistä joko välittömästi tai myöhemmin. (mts. 76). Lapsi käsittelee suhdettaan maailmaan vuorottelevan jännityksen ja turvan hakemisen kautta. Turvallisuuden tunne on merkittävä, sillä silloin lapsi voi tutkia luottavaisesti maailmaa. Lapsen on tärkeä tietää, että aikuiset ovat saatavilla ja olemassa, kun uudet asiat alkavat tuntua vaikeilta tai pelottavilta. (Krongvist & Pulkkinen 2007, 151.)

Väkivalta luo kotiin pelon ilmapiirin. Lapsi, joka on kokenut väkivaltaa, saattaa altistua psykosomaattisille ja psyykkisille sairauksille esimerkiksi masennukselle. Oireina voi myös olla viha, voimattomuus, ahdistus ja turvattomuus. Tavallisia oireita väkivallasta kärsivällä lapsella ovat keskittymis- ja oppimisvaikeudet. Lapsilla on vielä hämärtynyt kyky ymmärtää, mikä on oikein ja mikä on väärin. Sen vuoksi he monesti salaavat perheessä tapahtuvan väkivallan. Nuori voi myös hävetä perhettään eikä viihdy kotona. Väkivalta heikentää lapsen ja nuoren itsetuntoa, väristää minäkuva ja aiheuttaa elämänhallinnan vaikeuksia. Ongelmat voivat ilmentyä vasta vuosien päästä tapahtuneesta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, [viitattu 11.2.2014].)

4.3 Koulukiusaaminenkin on väkivaltaa

Perusopetuslaissa 29§:ssä (L 30.12.2013/1267), lukiolaissa 21§:ssä (L 30.12.2013/1268) ja laissa ammatillisesta koulutuksesta 28§:ssä (L 30.12.2013/1269) on määrätty, että jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön.

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa on mainittu mm. seuraavia asioita liittyen lapsen suojeluun ja koulunkäyntiin. Jokainen alle 18-vuotias on lapsi ja lasta on suojeltava kaikelta välinpitämättömältä kohtelulta, hyväksikäytöltä ja väkivallalta. Jokaisella lapsella tulee olla oikeus käydä peruskoulua ilmaiseksi. Koulutuksen tulee kehittää lapsen kykyjä, ihmisoikeuksien, vanhempien ja muiden kulttuurien kunnioittamista sekä suvaitsevaisuutta. (YK:n lapsen oikeuksien sopimus, [viitattu 24.1.2014])

Yksi suurimmista kouluun liittyvistä uhkakuvista on kiusatuksi tulemisen pelko. Kiusaaminen on samaan oppilaaseen kohdistuvaa ja toistuvaa toimintaa, jossa voimasuhteet ovat epätasapainossa. Jos tiettyjen oppilaiden kärhämät ovat toistuvia, voidaan epäillä kiusaamista. Toki kiusaamista voi olla pelkkä ilkeämielinen mulkoilu, jos sen tarkoitus on tuottaa toiselle huonoa oloa. (Parvela & Sinkkonen 2011, 144–145.) Johtuen lasten erilaisista herkkyyksistä, joku kokee tietyn teon kiusaamisena kun taas toinen voi ottaa sen leikkinä eikä välitä siitä ollenkaan (Hamarus 2008, 15).

Koulukiusaaminen on hyvin vanha ilmiö, mutta se saavutti järjestelmällisen tutkimisen vasta 1970-luvun alussa. Koulussa tapahtuva kiusaaminen tapahtuu usein olosuhteissa, joissa aikuisten valvontaa tapahtuu vain vähän tai ei ollenkaan. Se voi tapahtua koulurakennusten ulkopuolella, mutta useimmiten kiusaamista tapahtuu käytävillä, vessoissa ja luokissa, joissa tehdään ryhmätöitä tai koulun jälkeisissä kerhoissa. (Shariff 2008, 10.) Kiusaaminen on aina koko yhteisön ongelma, jonka ratkaisussa tulee olla koko kouluyhteisö mukana. Ongelma ei ratkea, jos sen siirtää yhden lapsen niskaan leimaten hänet häiriköksi. (Parvela & Sinkkonen 2011, 149.)

Koululuokassa on monenlaisin sosiaalisin taidoin varustettuja lapsia ja nuoria, joiden kaikkien pitäisi tulla toimeen keskenään ja pystyä toimimaan yhdessä ryhmänä. ”Ääripäiden” lapset ovat lisääntyneet, sillä nykyään on sekä avoimia ja erilaisuutta kunnioittavia lapsia että moniongelmaisia lapsia, joiden kyky toimia ryhmässä on lähes olematon. Syitä tähän muutokseen ovat muun muassa vanhempien pahoinvointi, kansainvälistyminen ja yksilöllistyminen. (Parvela & Sinkkonen 2011, 154.)

Wolfen (2007, 12) mukaan kiusaamisessa on kyse haitallisesta, toistuvasta aggressiivisesta käyttäytymisestä, joka voi olla verbaalista, fyysistä tai sosiaalista. Se sisältää kahden ihmisen tai ryhmän välisen ihmissuhteen, jossa toinen on voimakkaampi persoona tai ryhmä. Hietala ym. (2010, 48) puhuvat kiusaamisesta, joka on syrjään jättämistä, elehtimistä, ilmehtimistä, sanoilla satuttamista, puhumattomuutta ja joskus myös fyysistä kiinnikäymistä. Kiusattu joutuu nöyryyttävän, negatiivisen ja häpeällisen huomion kohteeksi tahtomattaan.

Kiusaaminen voidaan jakaa epäsuoraan ja suoraan kiusaamiseen. Kuten väkivalta, kiusaaminen voi olla fyysistä, henkistä ja sosiaalista sekä tapahtua sosiaalisessa mediassa. Fyysistä kiusaamista pidetään suorana kiusaamisena. Se voi olla lyömistä, potkimista, raapimista, tönimistä ja niin edelleen. Henkinen kiusaaminen voi tapahtua suoraan tai epäsuorasti. Se voi olla esimerkiksi nimittelyä, uhkailua tai kiristämistä, jolloin se on suoraa. Epäsuoraa se on silloin, kun puhutaan pahaa selän takana, levitetään perättömiä juoruja tai esimerkiksi vihjaillaan epäsuorasti käyttäen monitulkintaisia eleitä ja ilmeitä. (Hamarus 2012, 38.)

Sosiaalinen kiusaaminen tapahtuu useimmiten kiusaajan pyrkimyksenä vaikuttaa kiusatun vuorovaikutus- ja ystävyys-suhteisiin. Se voi tapahtua esimerkiksi eristämällä kiusattu pois ryhmästä tai yhteisöstä, manipuloimalla ystävyys-suhteita tai olemalla kuin kiusattua ei olisi olemassakaan. Eristämistä voi tapahtua myös sosiaalisessa mediassa, kun eristetään kiusattu erilaisista sosiaalisen median ryhmistä. (Hamarus 2012, 38.) Kun kiusaaminen tapahtuu sähköisissä viestimissä, sitä nimitetään joko verkkokiusaamiseksi tai sähköiseksi kiusaamiseksi. Niihin sisältyy sekä internetkiusaaminen että kännykkäkiusaaminen. Verkkokiusaamista pidetään helppona kiusaamisen muotona, se kun tapahtuu käytännössä vain nappia painamalla ja tekijä luulee monesti esiintyvänsä tuntemattomana. Usein ajatellaan,

että tuntemattomana esiintyessä voi käyttää karkeampaa kieltä ja kiusaaja pystyy helposti vaihtamaan identiteettiään. On kuitenkin todettu, että kirjoitettu kieli satuttaa yhtä paljon kuin puhuttu kieli. Nettikiusaaminen voi tapahtua esimerkiksi levittämällä kiusatusta henkilökohtaisia tietoja tai kuvia, joita on voitu ensin muokata, kiusattua voidaan häiritä ja ahdistella tai hänelle voidaan lähettää loukkaavia viestejä. Nettikiusaamista voi tapahtua pelkästään netissä, mutta yleisempää on, että nettikiusattu on myös reaali maailmassa kiusattu. (Hamarus 2012, 39–40.)

Internet ja sen sisällä olevat erilaiset virtuaaliyhteisöt tarjoavat paljon erilaisia mahdollisuuksia kiusaamiselle, joka voi olla vakavaakin. Nettikiusaamista pidetään varsin yleisenä, vaikka siitä ei aina aikuisille kerrotakaan. Päivällä koulussa tapahtunut kiusaaminen voi jatkua illalla Internetissä valokuvien jakamisella ja niiden muokkaamisella tai perättömien juurujen ja puheiden levittämällä. Internetissä tapahtuvan kiusaamisen kynnyks on matala, sillä vastapuolet eivät kohtaa toisiaan kasvotusten. Nettikiusaaminen on kuitenkin uhria erityisesti vahingoittavaa, jolloin hän leimautuu suuren joukon edessä ja nettiin päätyneitä juttuja ja kuvia on vaikea saada pois. (Hietala ym. 2010, 51.)

Koulukiusaaminenkin saattaa yltyä rikosoikeudelliselle tasolle asti. Suomen rikoslain pykälään 8 Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä on mainittu seuraavasti:

Joka oikeudettomasti 1) joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai 2) muuten toimittamalla lukuisten ihmisten saataville esittää toisen yksityiselämästä tiedon, vihjauksen tai kuvan siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, on tuomittava yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä sakkoon. (L 13.12.2013/879)

Kuka tahansa meistä voi tulla kiusatuksi. Usein kiusattu ei itsekään tiedä, miksi juuri häntä kiusataan. Syrjäänvetäytyvät ja arat lapset joutuvat muita herkemmin kiusatuiksi. Myös herkästi suuttuvat lapset ovat otollinen kiusaamisen kohde. (Parvela & Sinkkonen 2011, 149.) Kiusaamiseen liittyykin usein paljon salailua. Sekä kiusattu että kiusaaja yrittävät salata roolinsa, ja pahimmassa tapauksessa ympäröivä yhteisökin vaikenee tilanteesta. Kiusaamisesta vaikeneminen ja uhrin hiljentäminen ovat kuitenkin suurimmat tekijät, jotka mahdollistavat kiusaamisen jatkumisen. (mts. 145.)

4.4 Tyttöjen ja poikien välisiä eroja

Kuvaillessa tiettyjen ryhmien välisiä eroja, jätetään huomioimatta yksilöiden väliset erot. Kuvaus ei sovi kuitenkaan jokaiseen poikaan tai tyttöön, sillä kaikki me olemme yksilöitä. (Parvela & Sinkkonen 2011, 44.)

Useiden tutkimusten mukaan tyttöjen välillä tapahtuva kiusaaminen on pääasiassa pahan puhumista ja eristämistä. Pojilla taas kiusaaminen voi olla fyysistä ja liittyvät voimakoetteluun. Tunnetun aseman hakeminen voi tapahtua fyysisen voimakoettelun kautta pojilla, kun taas tytöillä juttujen kertominen ja kaverisuhteiden varmistaminen on tyypillisempää. Ei ole kuitenkaan poissuljettua, etteikö tyttöjen välillä tapahtuisi fyysistä väkivaltaa tai etteivätkö pojat puhuisi toisistaan pahaa. (Hamarus 2012, 38.) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Kouluterveyskysely ilmaisee koulussa tapahtuneiden väkivaltatilanteiden haittaavan eniten peruskoulun tyttöjen opiskelua. Toiseksi eniten ne haittaavat peruskoulun poikien opiskelua. Lukioikäisten opiskelua väkivaltatilanteet haittaavat vähiten. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, [viitattu 2.3.2014].)

Pojille ryhmään kuulumisen on tärkeää. He harrastavat usein jalkapalloa, jääkiekkoa ja muita joukkuelajeja. Näin pojat saavat tyydytettyä motoriikan hallinnasta tulevaa mielihyvää ja samalla mahdollisuuden luoda tiiviitä kaverisuhteita. Pojat luovat ryhmiin hierarkioita ja valitsevat johtajan, luovat sääntöjä, joita tulee noudattaa. Pojat kilpailevat paljon fyysisesti ja pelaamalla pelejä. (Parvela & Sinkkonen 2011, 44–45.)

Tyttöjen ystävyysuhteet ovat tiiviimpiä, eivätkä he tarvitse ympärilleen sellaista laumaa kuin pojat eikä tyttöjen ystävyys perustu kilpailemiselle. Paras ystävä on tytön sosiaalisen elämän tärkein asia. Kolmen tytön ryhmä on myös yleinen. Siinä kaksi tyttöä on läheisempiä ja kolmas taistelee muiden huomiosta. Seuraavana päivänä valtasuhteet voivat olla taas erilaiset. Tyttöjen leikeissä kaikki osallistuvat vuorollaan ja kukaan ei häviä tai voita. Toisille puhutaan ystävällisesti, eikä kukaan pidä komentelijasta. (Parvela & Sinkkonen 2011, 45.)

Tytöt halutaan nähdä kiltteinä ihmisinä, jotka eivät käyttäydy väkivaltaisesti. Tämän vuoksi tyttöjen väkivallasta usein vaietaankin. Kuitenkin tytöt käyttävät yhä

enemmän väkivaltaa erilaisissa tilanteissa. Tyttöjen kohdalla puhutaan kuitenkin enemmän henkisestä väkivallasta kuin fyysisestä. Väkivallan taustalta löytyy myös tyttöjen kohdalta erilaisia syitä ja selityksiä. Vuonna 2009 Non Fighting Generation – yhdistys teki tytöille suunnatun kyselyn, josta nousi esille, että tytöt eivät pidä esimerkiksi avokämmenellä läpsimistä väkivaltana. Kyselystä selvisi myös, että tytöt potkivat, sylkevät, tönivät ja nöyryyttivät toisiaan. (Hietala ym. 89–90.)

Biologisten erojen merkitystä väheksytään monesti, mutta niiden tieteellinen näyttö on kiistaton. Tyttöjen ja poikien ominaisuuksien erot ovat vähäisiä, mutta ne tulevat esiin suurissa tilastoissa. Päättely- ja muistitoiminnoissa sekä tunnetilojen tunnistamisessa tytöt ovat poikia edellä. Tilastollisesti tytöillä on sosiaaliseen vuorovaikutukseen paremmat valmiudet ja tytöt pohtivat asioista monesti toiminnan sijaan. Tämän saattaa selittää se, että tytöillä aivojen etulohko kypsyy aikaisemmin. Se on aivojen alue, joka jäsentää ja luokittelee informaatiota, ennen ratkaisujen tekoa. Pojat suoriutuvat avaruudellisesta hahmottamisesta ja matemaattisessa päättelyssä tyttöjä paremmin. Kilpailuhenkisyyteen vaikuttaa sekä poikien suurempi testosteronin määrä että kilpailuhenkinen kulttuuri. (Parvela & Sinkkonen 2011, 46–47.)

Erityisluokkien oppilaista suurin osa on poikia. On väitetty tyttöjen selviävän koulusta paremmin sen takia, että tytöt osaavat noudattaa sääntöjä. Pojat kasvatetaan monesti toiminnallisuuteen ja itsenäisyyteen, jonka vuoksi he opiskelevat silloin kun se huvittaa. Tytön roolina on monesti olla se miellyttävä sääntöjen noudattaja. Vaikka tyttöjen on keskimäärin helpompaa sopeutua kouluun kun poikien, ei poikien tekemisiä tule hyväksyä vain siksi, että he ovat poikia. Kummankin sukupuolen vahvuudet ja heikkoudet huomioon ottaminen on tasa-arvoisuutta. (Parvela & Sinkkonen 2011, 46–47.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS

Määrällinen tutkimus toimi opinnäytetyömme pääasiallisena tutkimusmenetelmänä. Tässä kappaleessa kuvaamme tutkimuksemme tarkoitusta ja tavoitteita sekä tuomme esiin tutkimuskysymykset. Kerromme tutkimuksen toteuttamisesta ja aineistonkeruumenetelmästä sekä avaamme määrällistä ja laadullista tutkimusmenetelmää tarkemmin. Lopuksi pohdimme opinnäytetyömme luotettavuutta ja eettisyyttä.

5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Tutkimuksella halusimme ensisijaisesti tuoda esille arvokasta tietoa nuorten kokemasta ja näkemästä väkivallasta. Kyselyn laajuuden vuoksi tutkimustulokset ovat tilastollisesti yleistettävällä tasolla, tiettyihin ikäluokkiin nähden. Halusimme tutkimuksessamme tuoda esille myös sukupuoli- ja ikäerot väkivallan kokemuksissa.

Toisena tarkoituksenamme oli lisätä nuorten tietoisuutta väkivallasta. Tavoitteenamme oli herättää nuoria miettimään, mikä on väkivaltaa ja mitä ei tarvitse hyväksyä. Varsinkin henkinen väkivalta on vaikeasti hahmotettavaa ja monesti henkinen väkivalta jää huomioimatta, vaikka sen seuraukset voivat olla hyvin vakavia.

Tutkimuksella halusimme löytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuinka usein nuoret kohtaavat väkivaltaa?
2. Minkälaista väkivaltaa nuoret ovat kohdanneet?
3. Onko väkivalta ikä- tai sukupuolisidonnaista?

5.2 Tutkimuksen toteutus ja aineiston keruu

Tutkimus toteutettiin Seinäjoen Lyseon yläasteella ja Seinäjoen Lukiolla määrällisenä kyselynä syksyn 2013 aikana. Tutkimusajankohta valikoitui meille ja kohderyhmälle sopivaksi yhteistyön kautta. Molemmat koulut ovat isoja, Lyseossa opiskelee noin 590 ja lukiossa noin 800 oppilasta. Kohderyhmänä olivat yhdeksäsluokkalaiset sekä lukion abiturientit.

Yhteistyömme alussa koulut saivat itse päättää, missä muodossa kyselyn toteuttaisimme, sähköisenä vai paperiversiona. Molemmat koulut päätyivät paperiseen versioon. Kyselylomakkeet saatekirjeineen toimitettiin koulujen vastuuhenkilöille, lukiolle rehtorille ja yläasteelle liikunnan- ja terveystiedon opettajalle. Lukiolla oppilaat saivat kyselylomakkeet ryhmänohjaajan tuokiossa ja yläasteikäiset täyttivät kyselylomakkeet terveystiedon tunneille. Yhteistyö molempien koulujen kanssa toimi aukottomasti ja kyselylomakkeet saimme hakea hyvin pian takaisin.

Aloitimme kyselylomakkeemme suunnittelun jo keväällä 2013, opintoihin liittyvän määrällisen tutkimuksen kurssilla. Aluksi rajasimme tutkimuksemme vastaamaan fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Väkivalta käsitteenä on laaja, joten päädyimme rajaamaan tutkimuksemme kahteen pääteemaan. Opinnäytetyön laajuus ja aikataulutus eivät myöskään olisi tukeneet laajempaa tutkimusta. Seuraavaksi päätimme kysymyksien teemat, sekä muotoilimme kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja selkeiksi ja yksinkertaisiksi. Halusimme tuoda kyselylomakkeeseemme sekä avoimia että suljettuja kysymyksiä. Testautimme kyselylomakkeemme saatekirjeineen ja teimme siihen vielä tarvittavat muutokset.

Kyselytutkimusten etuna pidetään usein sitä, että niiden avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tutkimuksella voidaan kysyä monia eri asioita ja tutkimukseen voidaan saada paljon henkilöitä mukaan. Kyselymenetelmää pidetään tehokkaana, sillä se säästää tutkijan vaivannäköä ja aikaa. Lomakkeen ollessa hyvin suunniteltu, voidaan aineisto käsitellä nopeasti tallennettuun muotoon ja analysoida tietokoneen avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 195.)

Kyselytutkimuksen heikkouksina voidaan pitää seuraavia asioita. Tutkimusta tehdessä ei voida varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutki-

mukseen. Ei voida myöskään tietää, miten onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat olleet vastaajien näkökulmasta. Vastaajista ei tiedetä, kuinka hyvin he ovat selvillä alueesta, joista kysymyksiä esitettiin. Joissain tapauksissa tutkimukseen vastaamattomuus voi myös nousta suureksi. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kyselyvastauksista huomasin, että lukioikäiset olivat saaneet täyttää kyselyt omalla ajallaan. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että palautettujen lomakkeiden joukossa oli useita tyhjiä lomakkeita ja osa lomakkeista oli täytetty epäselvästi. Yläkoululaiset olivat tehneet kyselyt terveystiedon tunneilla, joten kyselyn tekoon oli ilmeisesti käytetty enemmän aikaa ja jokainen siitä ikäluokasta oli vastannut kyselyyn.

5.3 Tutkimusmenetelmä ja aineiston analyysi

Laadullinen ja määrällinen tutkimusote eroavat paljon toisistaan, joten on hyvä valita toinen niistä pääasialliseksi tutkimusotteeksi (Metsämuuronen 2011a, 138). Käytimme tutkimuksessamme kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää perus lähestymistapana ja kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää käytimme täydentämään määrällistä tutkimusaineistoamme. Tavoitteenamme olikin, että löydämme määrällisellä tutkimuksella yleistettäviä tilastollisia tuloksia sekä mahdollisia poikkeamia. Lähtökohtana kvantitatiivisessa ja kvalitatiivisessa tutkimuksissamme olivat tutkimusongelmat, joihin haimme vastausta tutkimusmenetelmillä.

Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta voidaan nimittää tilastolliseksi tutkimukseksi. Tutkimuksen avulla voidaan selvittää lukumäärin ja prosenttein eri asioiden välisiä riippuvuuksia. Kvantitatiivisessa menetelmässä eli määrällisessä tutkimusmenetelmässä tietoa tarkastellaan numeerisesti. Se tarkoittaa, että tutkittavia asioita käsitellään yleisesti kuvaillen numeroiden avulla. Määrällinen tutkimus vastaa usein kysymyksiin: kuinka paljon, kuinka moni ja kuinka usein (Heikkilä 2005, 16; Vilka 2007, 14–17).

Tutkimuksen puolueettomuutta auttaa tutkittavan ja tutkijan etäinen suhde tutkimuksen aikana sekä tutkijan mahdollisuus vaikuttaa saatuihin vastauksiin ja tutkimuksen tulokseen (Vilka 2007, 14–17). Tutkimuksessamme koulujen opettajat

ovat jakaneet kyselylomakkeet oppilaille. Meidän tehtäväksemme jäi toimittaa lomakkeet kouluille ja hakea täytetyt lomakkeet pois. Tutkimus on tämän takia erittäin luotettava. Tutkittaviin ei voi muodostua läheistä suhdetta, sillä emme voi tunnistaa ketään tutkittavaa otoksesta.

Määrälliselle tutkimukselle on tavallista, että aineistoa on suuri määrä. Havaintoyksiköiden (esimerkiksi henkilöiden) suositeltava vähimmäismäärä on 100 (Vilka 2007, 14–17). Meidän tutkimuksemme otos ylitti reilusti suositeltavan vähimmäismäärän. Suurimmissa tutkimuksissa on jopa tuhansia osallistujia. Ainoastaan havaintoyksiköiden riittävän suuri määrä tekee mahdolliseksi tutkittavien asioiden selittämisen numeerisesti. “Mitä suurempi otos on, sitä paremmin toteutunut otos edustaa perusjoukossa keskimääräistä mielipidettä, asennetta tai kokemusta tutkittavasta asiasta” (mts. 14–17.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoitus on kuvata, kartoittaa, selittää ja vertailla luonnon ilmiöitä ja ihmisiä koskevia asioita. Yhtenä tavoitteena on myös lainalaisuuksien löytäminen. Määrällisessä tutkimuksessa tuloksia kuvataan numeerisesti (mts. 26).

Kvalitatiivisellä eli laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan erilaisia tulkinnallisia tutkimuskäytäntöjä (Metsämuuronen 2011a, 87). Aineistoa tutkimukseen voidaan tuottaa monilla tavoilla, muun muassa haastatteluilla ja havainnoimalla. Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Jokainen laadullinen tutkimus on ainutkertainen. (Alasuutari 2011, 23–39.) Ennen laadullisen aineiston varsinaista analysointia on aineisto muutettava sellaiseen muotoon, että sen analysoiminen on mahdollista. Laadullinen aineisto puretaan osiksi ja näin saadut osat kootaan uudelleen tieteelliseksi johtopäätökseksi. Tutkimustulokset järjestetään muotoon, joissa johtopäätökset voidaan erottaa yksittäisistä henkilöistä ja tapahtumista. Johtopäätökset kootaan yleiselle teoreettiselle ja käsitteelliselle tasolle. (Metsämuuronen 2011b, 254.)

Käytimme laadullista tutkimusmenetelmää avoimena kysymyksenä määrällisen tutkimuksen lopussa sekä monivalintakysymysten yhteydessä. Tällä tavoin annoimme tutkittaville mahdollisuuden kertoa jotain omakohtaista väkivaltaan liittyen tai tarkentaa vastausvaihtoehtoja omin sanoin. Laadullinen kysymys määrällisessä

tutkimuksessa tuo tutkittavien ääntä enemmän esiin. Tutkimuksen laadullista osuutta käsiteltäessä kokosimme vastaukset yhteen ja jaoimme tulokset teemoitain. Hyödynsimme niitä tutkimustulosten analysoinnissa.

Kysymyksiä voidaan muotoilla monella eri tavalla, esimerkiksi avoimilla tai monivalintakysymyksillä. Avoimissa kysymyksissä esitetään vain kysymys ja jätetään tyhjä tila vastausta varten. Monivalintakysymyksissä tutkija on laatinut kysymykset valmiiksi ja vastaaja valitsee sopivimmat vaihtoehdot. Viimeisenä vaihtoehtona on näiden kahden välimuoto, jolloin valmiiden vastausvaihtoehtojen jälkeen esitetään avoin kysymys. Tällöin voidaan saada esille asioita, joita tutkija ei ole osannut ajatella etukäteen. (Hirsjärvi ym. 2009, 198–199.) Tutkimuksessamme oli käytössä kaikkia kolmea muotoa. Oli hyvä, että olimme ottaneet mukaan myös kysymyksiä, joihin oli liitetty avoin kysymys vastausvaihtoehtojen perään. Saimme näin ollen esiin monia asioita, joita emme olleet edes osanneet ajatella.

Käytimme määrällisen aineiston analysoinnissa SPSS-järjestelmää, johon kyselyiden tiedot on syötetty huolellisesti ja kahdestaan, jotta virheitä ei tulisi. SPSS eli Statistical Package for Social Sciences on tilastollisen tietojen käsittelyn ohjelma, jolla voidaan tehdä tilastollisia analyysejä ja tarkastella tuloksia luotettavasti (Valtari 2006, 1). SPSS-järjestelmästä saatujen taulukoiden tuloksista nostimme esiin merkittävimmät johtopäätökset. Tutkimuksen merkitsevyyttä tutkiessamme käytimme Khiin neliö -testiä. Khiin neliö – testillä mitataan kahden muuttujan välistä riippumattomuutta (Metsämuuronen 2011b, 358). Toisin sanoen opinnäytetyömme tutkimuksessa olemme testanneet Khiin neliö – testillä varmistaneet ovatko väkivaltakokemukset sukupuolesta ja iästä riippumattomia.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen kokonaisluotettavuutta mitataan reliaabelilla ja validilla (Vilkka 2007, 152). Reliaabeli tutkimus on tutkimuksen kyky antaa ei-sattumanvaraisia vastauksia. Tutkimus on luotettava, kun toistettaessa saadaan sama tulos tutkijasta riippumatta (Vilkka 2007, 149–150). Tutkimuksen tulokset ovat päteviä Seinäjoella samalla otannalla tehtäessä tutkimus samanikäisille nuorille, kuin tutkimuksessamme.

Tutkimuksen suuri otos lisää tutkimuksen luotettavuutta. Reliaabeli tutkimus edustaa onnistuneesti perusjoukkoa eli otosta. (Vilkkä 2007, 149–150). Olemme valinneet tutkimuksen perusjoukon ja otannan huolella perusjoukosta, että tutkimus olisi luotettava ja saisimme riittävästi vastauksia. Otos sisältää kaikki perusjoukon ominaisuudet. Tavoitteena oli saada sekä lukiolta että yläasteelta noin 100 vastausta. Saimme kuitenkin melkein puolet enemmän vastauksia molemmista, mikä lisää tutkimuksemme merkittävyyttä. Tutkimuksemme otos on 272 eli tutkimus edustaa hyvin perusjoukkoa. Tutkittavia asioita pystyttiin mittaamaan kattavasti ja luotettavasti. Kolme vastauslomaketta jouduttiin kuitenkin hylkäämään, koska niihin oli vastattu epäasiallisesti, ei tutkimuksen vaatimalla vakavuudella. Aineiston analysoinnin kannalta onkin tärkeää tarkistaa tiedot, sisältyykö niihin virheellisyyksiä tai puuttuuko oleellisia tietoja. Jos vastaaja on jättänyt vastaamatta esimerkiksi vain yhteen kysymykseen, voidaan muut vastaukset vielä huomioida. (Hirsjärvi ym. 2009, 221.) Toimimme omassa tutkimukssamme edellä mainitulla tavalla, eli käyttökelvottomat lomakkeet hylkäsimme, mutta huomioimme ne lomakkeet, joista puuttui vain muutamia vastauksia.

Validi tutkimus tarkoittaa tutkimuksen mittauksen onnistumista, onko tutkimuksessa mitattu sitä, mitä on ollut tarkoitus mitata (Vilkkä 2007, 150–152). Tutkimuksemme on validi, sillä tutkimus kysymykset antavat selkeästi ja luotettavasti vastauksia tutkimusongelmaamme. Systemaattisia virheitä on kuitenkin tullut. Esimerkiksi kysymyksistä puuttuu aikajakso, jolloin väkivaltaa on koettu. Tämän vuoksi osa vastaajista kertoi lapsuudessa tapahtuneesta kiusaamisesta. Kyselyä muokattaessa pohdimme aikajakson lisäämistä moneen kertaan, ja lopulta päädyimme jättämään sen pois, sillä se lyhensi kyselyä yhdellä sivulla. Myös eräs nuorista oli huomannut saman asian; “Kysymyksiin ei ollut liitetty aikajaksoa. Mielestäni yli 5 kertaa 18 vuodessa nimittelyä ei välttämättä kerro yhtään mitään” (18 -vuotias poika).

Tavoitteena oli tehdä lomakkeesta selkeä ja helposti luettava, sekä kysymyksistä niin yksinkertaisia, että vastauksen pohtimiseen ei tarvitsisi käyttää paljon aikaa. Kyselylomake oli nopeasti täytettävä, että nuoret opiskelijat jaksaisivat vastata jokaiseen kohtaan. Lomake olisi pitänyt testata jokaisen muokkauksen välissä kohderyhmään kuuluvalla, sillä näin lomake oli ollut vielä virheettömämpi. Kyselylo-

makkeessa oli muutamia huolimattomuusvirheitä, muun muassa vastausvaihtoehtojen luetteloinnissa.

Tutkimuksen tekoon liittyy monia eettisiä kysymyksiä, jotka tutkimuksen tekijän on otettava huomioon. Eettisesti hyvällä tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jonka teossa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksen lähtökohtana tulee olla ihmisarvon kunnioittaminen. Ihmisten itsemääräämisoikeutta pyritään kunnioittamaan sillä, että vastaajalle annetaan mahdollisuus päättää, haluavatko he osallistua tutkimukseen vai ei. Perehtyneisyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimushenkilölle annetaan tarpeelliset tiedot tutkimuksesta ja varmistetaan, että tutkimushenkilö myös ymmärtää nämä tiedot. Suostumuksella tarkoitetaan sitä, että tutkimushenkilö on pätevä tekemään kypsiä ja rationaalisia arviointeja ja että osallistuminen on vapaaehtoista. (Hirsjärvi ym. 2009, 23–25.)

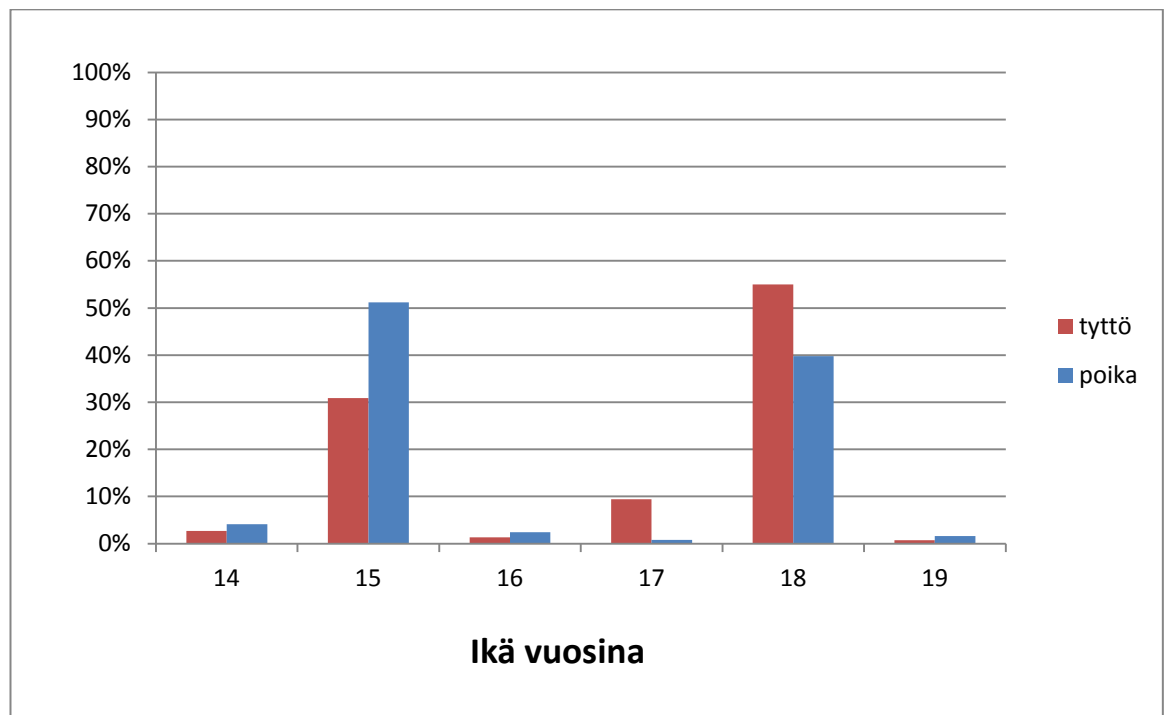
On vaikeaa päätellä, missä suostuttelu loppuu ja mistä pakottaminen alkaa (Hirsjärvi ym. 2009, 25). Meidän tutkimuksessamme lukioikäiset saivat täyttää lomakkeet vapaa-ajallaan, joten heille jäi mahdollisuus jättää vastaamatta kyselyyn. Yläasteikäiset kuitenkin täyttivät lomakkeet koulussa, jolloin valinnanvapaus jäi varmasti heikommaksi.

Tutkimusta tehdessä on äärimmäisen tärkeää välttää epärehellisyyttä joka vaiheessa. On huomioitava ainakin seuraavia keskeisiä asioita: toisten tekstiä ei saa plagioida, tutkija ei plagioi omia tutkimuksiaan, tuloksia ei yleistetä kritiikittömästi eikä niitä sepitetä ja kaunistella, raportointi ei saa olla harhaanjohtavaa eikä puutteellista, toisten tutkijoiden osuutta ei saa väheksyä ja tutkimukseen käytettyjä määrärahoja ei käytetä väärin. (Hirsjärvi ym. 2009, 25–27.) Olemme toteuttaneet tutkimuksen huolellisesti ja rehellisesti.

5.5 Tutkimusjoukon kuvaus

Tutkimukseen osallistui yhteensä 275 nuorta. Heistä kolmen vastauksen joutuimme kuitenkin hylkäämään vastausten ollessa silminnähden epäluotettavia. Muutamaa kyselylomaketta lukuun ottamatta, kyselyyn oli vastattu huolellisesti ja järjestelmällisesti. Yhteensä otos oli 272 kappaletta. Otos kuvaa hyvin perusjoukkoa, sillä otos oli niin suuri, että se kattaa kaikki perusjoukon edellytykset.

Vastaajista oli eniten 15- ja 18-vuotiaita. 48,2 prosenttia vastaajista oli 18-vuotiaita ja 40,1 prosenttia 15-vuotiaita. Tutkimuksen nuorimmat olivat 14-vuotiaita ja vanhimmat 19-vuotiaita. Keski-ikä vastaajilla oli 16,58 vuotta. Tyttöjä vastanneista oli 54,8 prosenttia eli 149 henkilöä ja poikia 45,2 prosenttia eli 123 henkilöä.

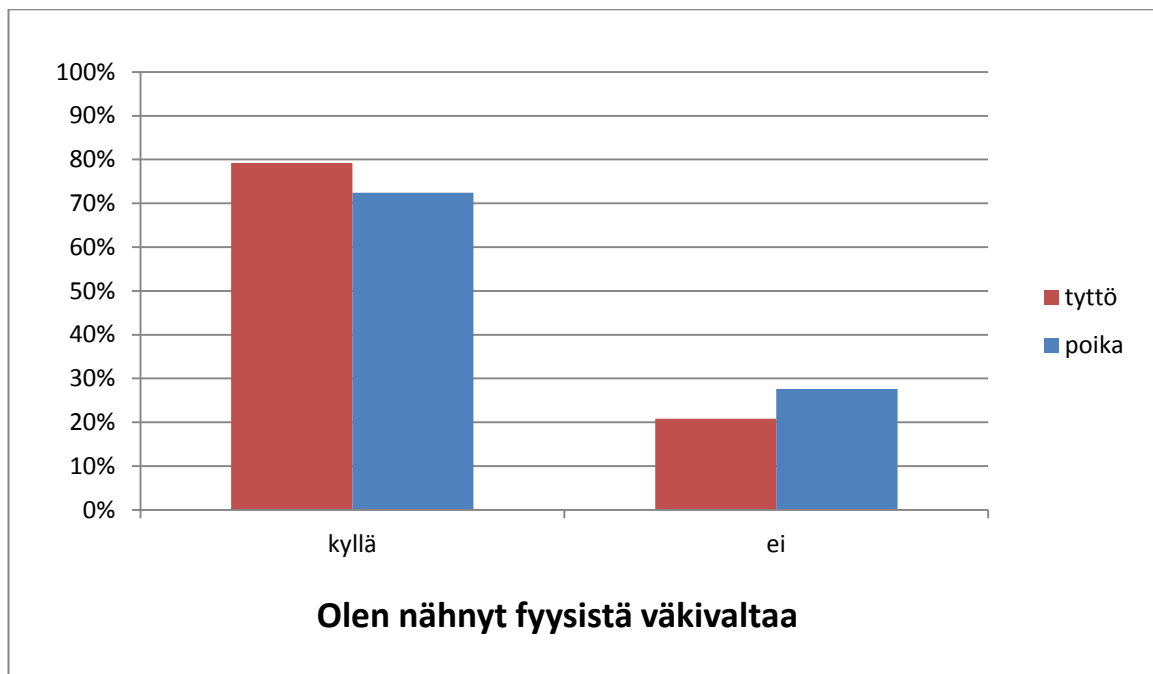
Kuvio 2. Kyselyyn osallistuneiden ikäjakauma sukupuolittain.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessamme halusimme nostaa esille sekä fyysisen että henkisen väkivallan muodot. Pidimme tärkeänä erotella nähty ja koettu väkivalta, sillä myös nähty yksittäinen väkivallan teko voi aiheuttaa yksilölle pysyviä vaikutuksia. Saatekirjeessämme (Liite 1) toimme opiskelijoille lyhyesti esille mitä tarkoitamme fyysisellä ja henkisellä väkivallalla juuri tässä tutkimuksessa. Tarkastelimme tutkimuksen tilastollista merkitsevyyttä Khiin – neliötestin avulla, ja merkittävimmät tulokset kokosimme taulukoksi, joka löytyy liitteistä. (Liite 7)

6.1 Nuorten näkemä fyysinen väkivalta

76,1 prosenttia vastaajista oli nähnyt fyysistä väkivaltaa. Fyysistä väkivaltaa nähneistä 118 oli tyttöjä ja 89 henkilöä oli poikia. Tytöistä 79,2 prosenttia ja pojista 72,3 prosenttia kertoi nähneensä fyysistä väkivaltaa. Tulos on tilastollisesti merkitsevä (9,404; 2; 0,009).

Kuvio 3. Nuorten näkemä fyysinen väkivalta.

Kysymykseen vastanneista 123 henkilöä oli yläasteikäisistä ja 149 henkilöä oli lukioikäisiä. Yläasteikäisistä 87,8 prosenttia oli nähnyt fyysistä väkivaltaa kun taas lukioikäiset 66,4 prosenttia oli nähnyt fyysistä väkivaltaa.

Kaikkiaan fyysistä väkivaltaa nähneistä 48,5 prosenttia oli nähnyt fyysistä väkivaltaa 5 kertaa tai enemmän. Yläasteikäiset olivat nähneet fyysistä väkivaltaa tilastollisesti merkitsevästi useammin kuin lukioikäiset (21,873; 2; 0,000). Lukioikäiset olivat yleisimmin nähneet fyysistä väkivaltaa 3-4 kertaa, kun yläasteikäisistä suurin osa oli nähnyt fyysistä väkivaltaa 5 kertaa tai enemmän.

Kysyttäessä väkivallan muodoista, annoimme vastausvaihtoehdoiksi lyöminen, potkiminen, hiusten repiminen, palovamman tuottaminen, kuristaminen sekä joku muu. Suurin osa eli 95,6 prosenttia nähdystä fyysisestä väkivallasta oli ollut lyömistä. Toiseksi yleisin muoto oli potkiminen. Myös kuristaminen mainittiin yllättävän usein ja kysymykseen vastanneista jopa 35,8 prosenttia kertoi nähneensä kuristamista. Ikäluokittain eroja ei syntynyt huomattavasti, kun taas sukupuolittain eroja syntyi jonkin verran. Tytöt olivat nähneet poikia enemmän lyömistä ja potkimista ja pojat olivat nähneet enemmän palovamman tuottamista ja kuristamista.

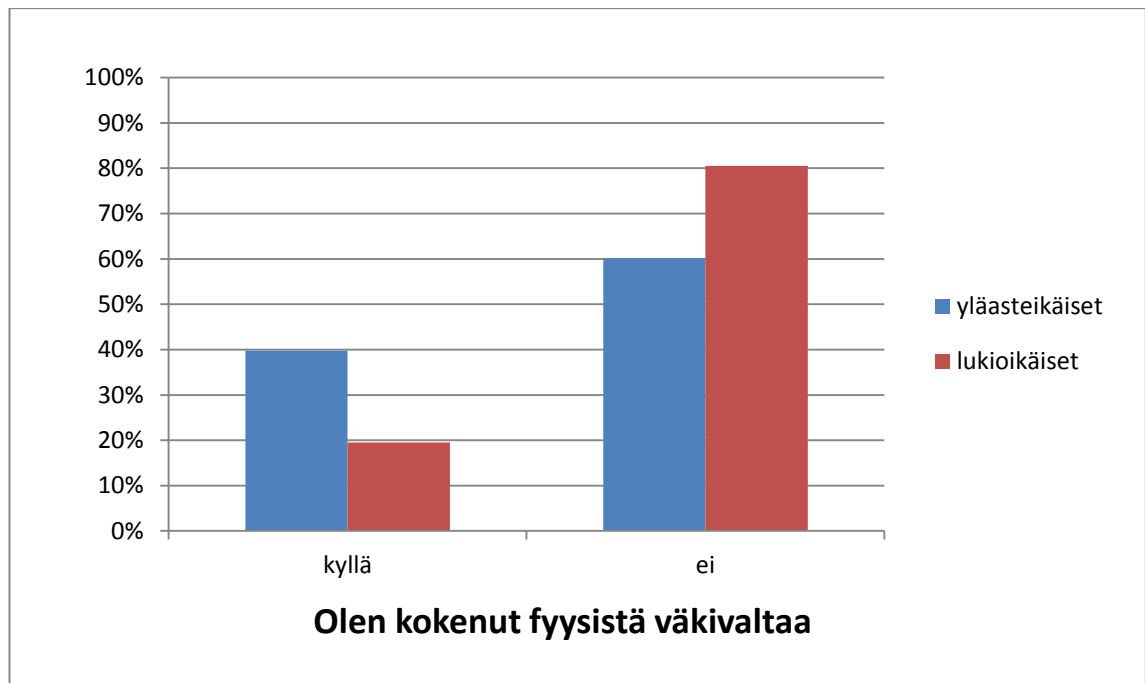
Selkeästi eniten fyysistä väkivaltaa oli nähty kaupungilla. Koulussa nähty väkivalta oli myös aika yleistä. Yläasteikäiset olivat nähneet eniten fyysistä väkivaltaa kaupungilla ja koulussa. Lukioikäisillä erot olivat selkeämmät ja he olivat nähneet eniten fyysistä väkivaltaa kaupungilla. Yläasteikäiset nostivat esille myös mediassa nähdyn väkivallan. Pojat olivat nähneet tyttöjä enemmän fyysistä väkivaltaa sekä koulussa että kaupungilla, mutta muuten tuloksissa ei juuri ollut eroja.

Fyysistä väkivaltaa nähneet olivat vastanneet, että fyysistä väkivaltaa eniten oli käyttänyt tuntematon henkilö. Toiseksi yleisin fyysisen väkivallan tekijä oli tuttava. Yläasteikäiset olivat nähneet ystävän käyttämää väkivaltaa enemmän kuin lukioikäiset. Tytöt olivat nähneet vanhempien tekemää väkivaltaa enemmän kuin pojat. Tytöt myös kertoivat nähneensä enemmän tuttavan käyttämää väkivaltaa kuin pojat. Pojat taas kertoivat nähneensä enemmän ystävän käyttämää väkivaltaa.

6.2 Nuorten kokema fyysinen väkivalta

Kysyttäessä fyysisen väkivallan kokemisesta, vastanneista 28,7 prosenttia oli kokenut fyysistä väkivaltaa. Mielestämme tämä on suuri osuus, sillä se on lähes kolmannes vastanneista. Yhteensä siis 78 henkilöä vastanneista oli kokenut fyysistä väkivaltaa.

Yläasteikäiset olivat kokeneet tilastollisesti merkitsevästi enemmän fyysistä väkivaltaa kuin lukioikäiset, mikä sekkin yllätti meidät (13,675; 1; 0,000). Myös sukupuolittain ero oli tilastollisesti merkitsevä (6,867; 1; 0,009), pojat olivat kokeneet enemmän fyysistä väkivaltaa kuin tytöt.

Kuvio 4. Nuorten kokema fyysinen väkivalta ikäluokittain.

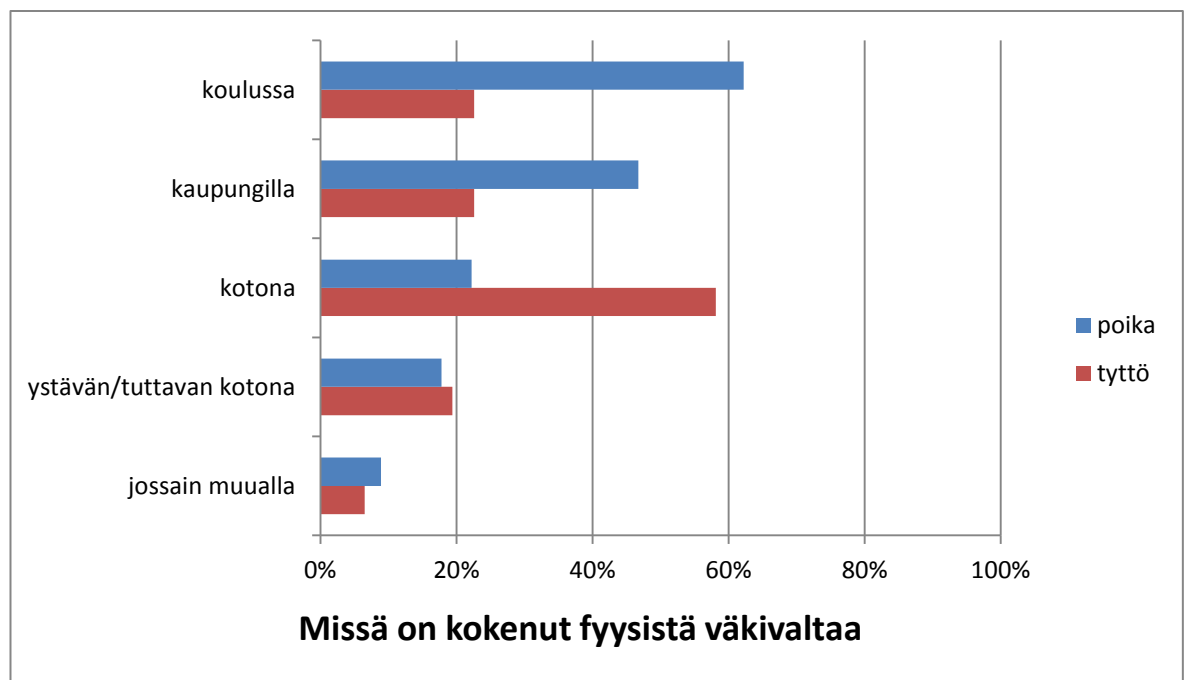
Fyysistä väkivaltaa kokeneet olivat useimmiten kokeneet väkivaltaa vain 1-2 kertaa tai 5 kertaa tai enemmän. Tytöt olivat kokeneet fyysistä väkivaltaa vain yksittäisiä kertoja. Yläasteikäiset olivat useimmiten kokeneet väkivaltaa 5 kertaa tai enemmän, kun taas lukioikäisistä enemmistö oli kokenut väkivaltaa vain muutama kerran.

Lyöminen oli yleisin koettu fyysisen väkivallan muoto. Myös potkimista, hiusten repimistä ja raapimista oli tapahtunut aika paljon. Fyysisen väkivallan muodoissa

ei ollut huomattavia eroja yläasteikäisten ja lukioikäisten välillä. Pojat olivat kokeneet huomattavasti enemmän potkimista kuin tytöt. Tyttöillä taas hiusten repimistä oli tapahtunut enemmän kuin pojilla, mikä ei yllättänyt. Suurin ero löytyi kuristamisesta. Pojista jopa 19 henkilöä eli 44,2 prosenttia oli kokenut kuristamista. Tyttöillä vastaava prosentti oli vain 6,1.

Kyselylomakkeessamme kysyimme, että missä nuoret ovat kokeneet fyysistä väkivaltaa. Vastausvaihtoehdoiksi annoimme kotona, koulussa, kaupungilla, ystävän/tuttavan kotona sekä muualla, missä. Vastauksista nousi esille, että eniten väkivaltaa oli koettu koulussa. Melkein puolet vastanneista, peräti 46,1 prosenttia kertoi kokeneensa väkivaltaa koulussa. Myös kotona ja kaupungilla oli koettu useita kertoja väkivaltaa. Tytöt olivat kokeneet poikia enemmän väkivaltaa kotona, kun taas pojat olivat huomattavasti useammin kokeneet väkivaltaa koulussa tai kaupungilla.

Kuvio 5. Nuorten kokeman fyysisen väkivallan tapahtumapaikka sukupuolittain.

Ikäluokittain verrattuna lukioikäiset olivat kokeneet väkivaltaa kotona enemmän kuin yläasteikäiset. Koulussa koetussa väkivallassa tilanne oli juuri toisin päin, eli yläasteella väkivaltaa koettiin huomattavasti enemmän kuin lukiossa.

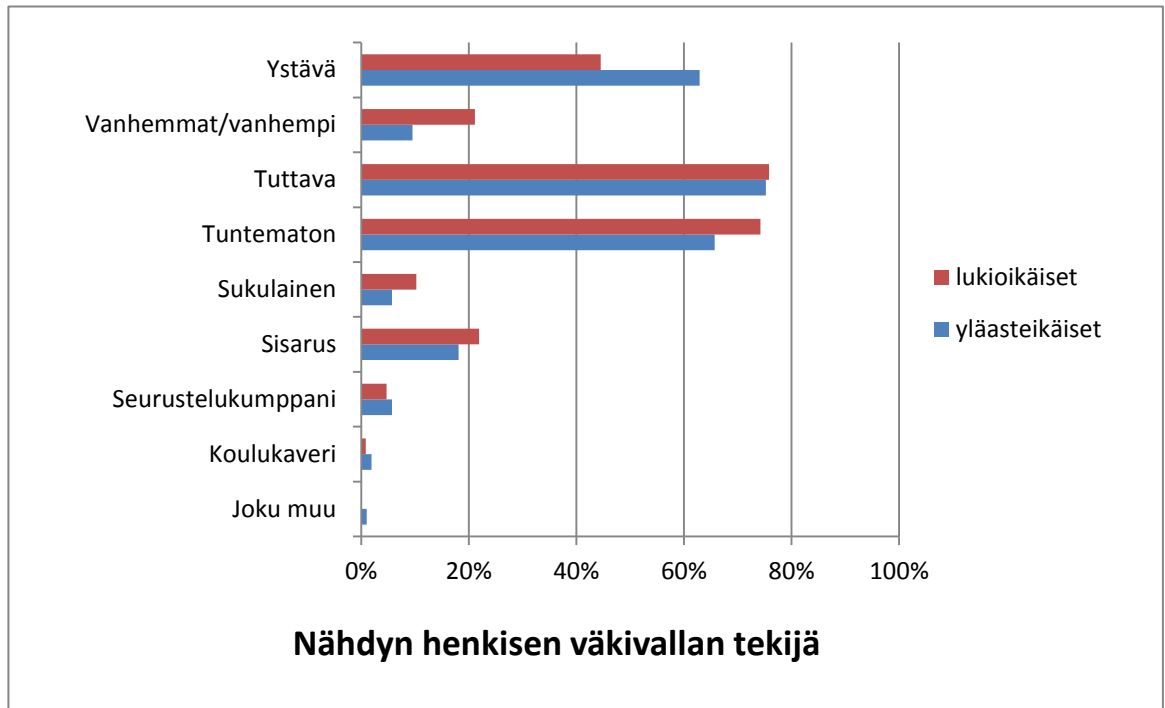
Useimmiten fyysisen väkivallan tekijänä oli ollut tuttava. Myös ystävä ja sisarus olivat aika yleisesti mainittuja tekijöitä. Yläasteella ystävän ja tuttavan tekemä fyysinen väkivalta oli yleisempää, kun taas lukiossa vanhemman ja sisaruksen tekemä väkivalta oli yleisempää. Kun asiaa tarkastellaan sukupuolittain, tytöt olivat kokeneet enemmän vanhemman tai sisaruksen tekemästä fyysisestä väkivallasta. Pojat olivat kokeneet tuttavan tai tuntemattoman toimesta tapahtuvaa fyysistä väkivaltaa tyttöjä enemmän.

6.3 Nuorten näkemä henkinen väkivalta

Kaikista vastaajista henkistä väkivaltaa oli nähnyt 236 eli 86,8 prosenttia. Tilastollisesti merkitsevä ero oli sukupuolien välillä nähdyssä väkivallassa (17,754; 1; 0,000). Tytöt olivat nähneet useammin henkistä väkivaltaa kuin pojat. Ikäluokittain ei noussut esille eroavaisuuksia.

Henkistä väkivaltaa nähneistä eniten oli nähty haukkumista/nimittelyä sekä syrjintää/ryhmästä pois jättämistä. Lähes kaikkia henkisen väkivallan muotoja tytöt olivat nähneet reilusti enemmän kuin pojat. Ainoastaan uhkailua pojat olivat nähneet huomattavasti enemmän. Ikäluokittain merkittäviä eroja henkisen väkivallan muotojen näkemisessä ei ollut. Yläasteikäiset olivat kuitenkin nähneet enemmän aliarviointia/mitätöintiä ja syyttelyä.

Tuttava ja tuntematon olivat yleisimpiä nähdyn väkivallan tekijöitä. Ystävän tekemää henkistä väkivaltaa oli nähty yllättävän usein. Ikäryhmittäin suurimpia eroja syntyi nähdystä henkisestä väkivallasta ystävän, tuntemattoman ja sukulaisen tekemässä väkivallassa.

Kuvio 6. Nuorten näkemän henkisen väkivallan tekijä ikäluokittain.

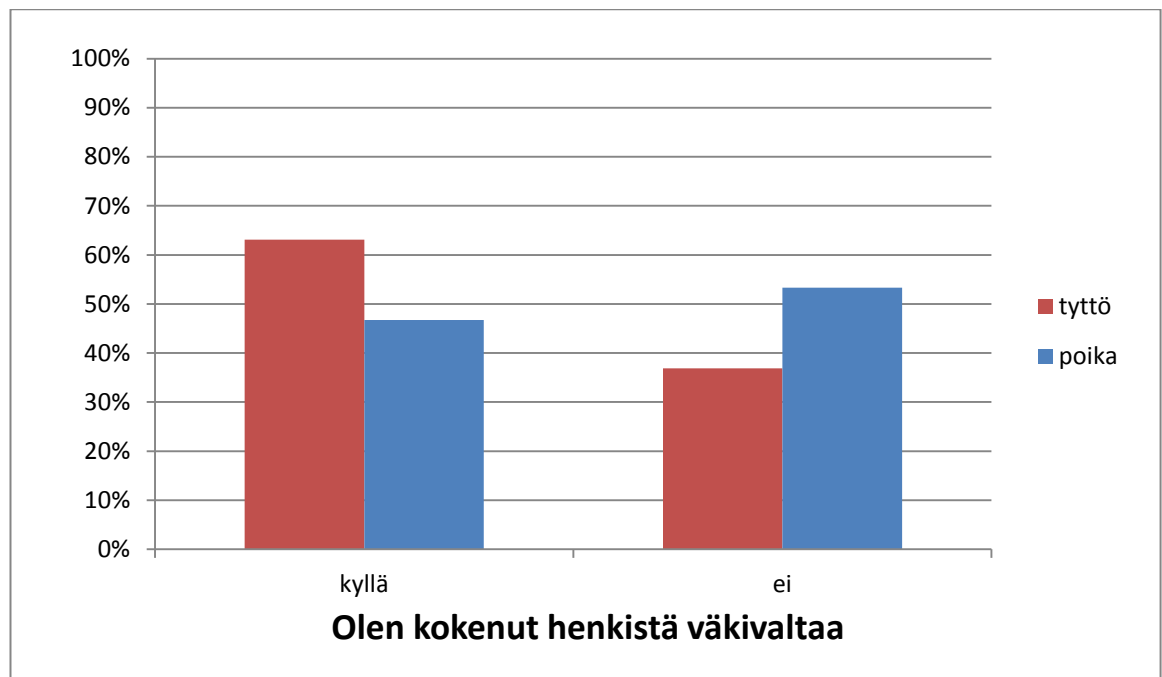
Sukupuolittain jaoteltuna tytöt olivat nähneet poikia enemmän vanhemman, sukulaisen ja seurustelukumppanin käyttämää henkistä väkivaltaa.

Eniten henkistä väkivaltaa nähtiin koulussa ja peräti 46,9 prosenttia kyselyyn vastanneista oli nähnyt henkistä väkivaltaa koulussa. Kaupungilla nähty henkinen väkivalta oli myös aika yleistä. Yllättävää kyllä, ikäluokittain ei syntynyt suuria eroja. Yläasteikäiset kokivat nähneensä väkivaltaa mediassa, mitä taas lukioikäiset eivät nostaneet esiin lainkaan.

Tytöt olivat kohdanneet useammin henkistä väkivaltaa kotona. Pojat taas olivat kohdanneet enemmän henkistä väkivaltaa ystävän/tuttavan luona. Pojat olivat kohdanneet myös kaupungilla merkittävästi enemmän väkivaltaa kuin tytöt.

6.4 Nuorten kokema henkinen väkivalta

Vastaajista yli puolet kertoi joutuneensa henkisen väkivallan kohteeksi. Ikäluokittain ei syntynyt suurta eroa henkisen väkivallan uhriksi joutumisessa. Sukupuolittain jaoteltaessa nousi esille tilastollisesti merkitsevä ero (7,282; 1; 0,007), sillä tytöt olivat joutuneet useammin henkisen väkivallan kohteeksi kuin pojat.

Kuvio 7. Nuorten kokema henkinen väkivalta sukupuolittain.

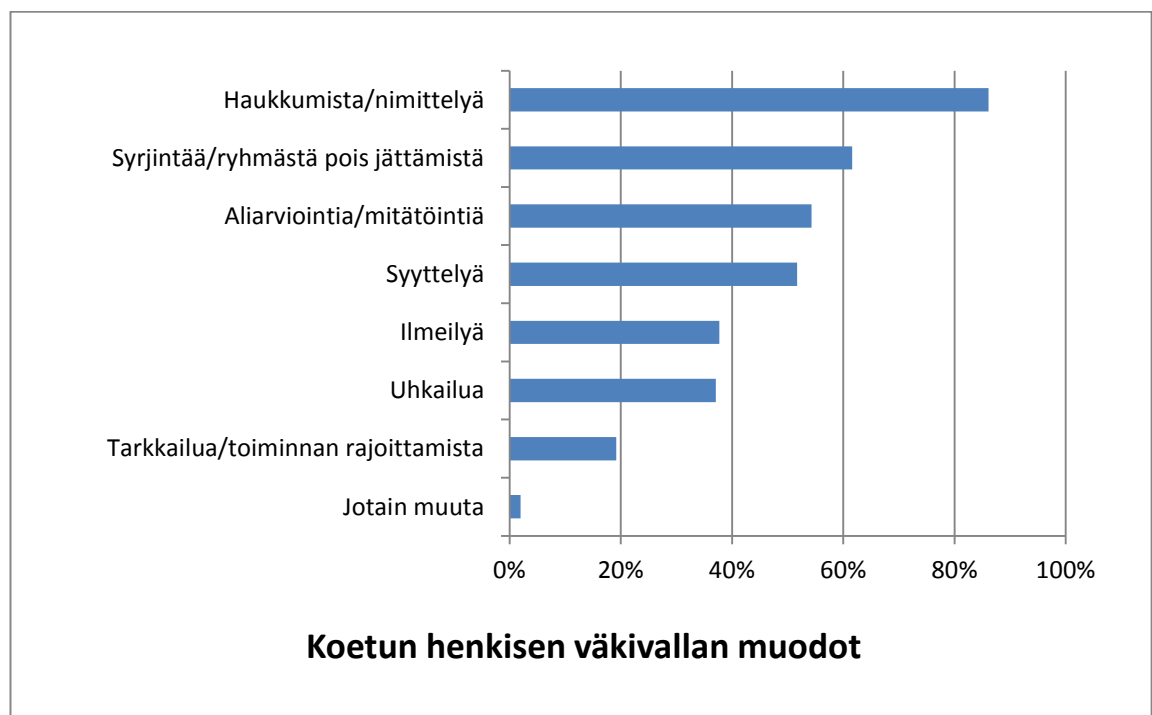
Henkistä väkivaltaa kokeneista suurin osa oli kokenut väkivaltaa yli 5 kertaa. Ikäluokittain ja sukupuolittain ei syntynyt suuria eroja siinä kuinka usein oli kokenut henkistä väkivaltaa.

Useimmiten henkisen väkivallan tekijä oli tuttava, ystävä tai tuntematon. Lisäksi vastausvaihtoina kyselylomakkeessamme olivat seurustelukumppani, vanhempi/vanhemmat, sisarus, sukulainen ja joku muu, kuka. Kysymykseen vastanneista 19,3 prosenttia kertoi kokeneensa vanhemman tekemää henkistä väkivaltaa. Tyttöihin oli kohdistunut enemmän omien vanhempien tekemää henkistä väkivaltaa kuin poikiin. Ikäluokittain ei noussut merkittäviä eroja.

Jopa 87,2 prosenttia kysymykseen vastanneista kertoivat kokeneensa henkistä väkivaltaa koulussa. Toiseksi eniten henkistä väkivaltaa oli koettu kaupungilla ja

kotona. Sukupuolittain erot näkyivät kotona koetun ja kaupungilla koetun väkivallan kohdalla. Tytöt kertoivat kokeneensa kotona enemmän henkistä väkivaltaa kuin pojat, kun taas pojat olivat kokeneet enemmän henkistä väkivaltaa kaupungilla.

Henkistä väkivaltaa nuoret ovat eniten kokeneet nimittelynä. Yleistä oli myös syrjintä/ryhmästä pois jättäminen, aliarviointi/mitätöinti sekä syyttely. Vähiten oli koettu ilmeilyä, uhkailua ja tarkkailua/toiminnan rajoittamista.

Kuvio 8. Nuorten kokeman henkisen väkivallan muodot.

Ikäluokittain ei tässäkään syntynyt suuria eroja, mutta yläasteikäiset olivat kokeneet lukioikäisiä enemmän aliarviointia/mitätöintiä ja ilmeilyä. Sukupuolittain suurin ero oli siinä, että kaikkia henkisen väkivallan muotoja tytöt olivat kokeneet hivenen poikia enemmän. Pojat olivat kokeneet ainoastaan uhkailua tyttöjä enemmän.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksellamme halusimme saada vastauksia siihen, kuinka usein nuoret kohtaavat väkivaltaa, minkälaista väkivaltaa he ovat kohdanneet ja onko väkivalta ikä- tai sukupuolisidonnaista. Väkivalta on aina kuulunut lasten leikkeihin ja satuihin. Lapsia kiehtoo väkivallassa mahdollisuus tunnehallinnan testaukseen, kielletyllä leikkimiseen, pelkojen hallintaan ja tilaisuus sääntöjen rikkomiseen. Poikien väkivallalla on merkitystä myös sosiaaliseen rooliin ja sukupuolirooliin. (Anderson ym. 2007, 9.)

Joka kolmas tutkimukseen osallistuneista oli kokenut fyysistä väkivaltaa ja jopa 76,1 prosenttia vastanneista oli nähnyt fyysistä väkivaltaa. Henkistä väkivaltaa oli nähnyt suurin osa kyselyyn vastanneista ja yli puolet kertoi joutuneensa itse henkisen väkivallan kohteeksi. Suomessa vuonna 2013 henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia oli 37 861. (Tilastokeskus, [viitattu 13.3.2014].) Henkirikollisuuden taso Suomessa on Euroopan Unionin kuudenneksi korkein. (Lehti 2013, [viitattu 12.2.2014].)

Ikäluokittain erot syntyivät lähinnä fyysisen väkivallan kohtaamisessa, sillä yläasteikäiset olivat kohdanneet väkivaltaa lukioikäisiä enemmän. Pohdimme onko kyse siitä, että nykyään väkivallasta puhutaan enemmän ja se ei ole niin vaiettu aihe kuin ennen. Vastauksiin saattoi vaikuttaa myös se, että yläasteikäiset vastasivat kyselyyn oppitunneilla, jolloin kyselyyn keskityttiin luultavasti paremmin. Lukioikäiset tekivät kyselyn omalla ajallaan, joten kyselyn tulokset eivät välttämättä ole yhtä luotettavia kuin yläasteikäisten.

Tytöt olivat kohdanneet enemmän henkistä väkivaltaa, kun taas pojat olivat kohdanneet fyysistä väkivaltaa enemmän. Tyttöjen väkivallasta monesti vaietaan, sillä tytöt halutaan nähdä kiltteinä ihmisinä ja tyttöjen roolina on usein olla miellyttävä sääntöjen noudattaja (Hietala ym. 2010, 89-90; Parvela & Sinkkonen 2011, 46-47). Tuloksemme tyttöjen henkisen väkivallan yleisyydestä ei yllättänyt meitä, sillä mielestämme tytöt ovat useimmiten verbaalisesti lahjakkaampia ja näin ollen käyttävät enemmän sanallista vahingoittamista kuin fyysistä väkivaltaa. Yleisin fyysisen väkivallan muoto oli lyöminen. Pojilla oli tyttöjä enemmän kokemuksia rankemmasta fyysisestä väkivallasta, kuten esimerkiksi kuristamisesta ja potkimisesta. Tyttöjen

keskuudessa hiusten repimistä oli tapahtunut enemmän kuin poikien. Henkisen väkivallan muodoista selkeästi yleisintä oli haukkuminen, syrjiminen ja ryhmästä pois jättäminen.

Hamarus (2012, 38) tuo esille, että useiden tutkimusten mukaan tyttöjen välillä tapahtuva kiusaaminen on pääasiassa pahan puhumista ja eristämistä. Pojilla taas kiusaaminen liittyy usein voimankoetteluun ja on näin ollen fyysistä väkivaltaa. Tutkimuksessamme tytöt nostivat avoimessa kysymyksessä esimerkiksi seuraavanlaisia kommentteja liittyen juuri henkisen väkivallan kokemiseen, jotka tukevat johtopäätöstämme:

“Tytöt osaavat olla kamalia henkisen väkivallan aiheuttajia” - tyttö 15v

“Tytöt osaavat olla paljon ilkeämpiä ja käyttää useimmin henkistä väkivaltaa” - tyttö 15v

“Tytöt käyttävät henkistä väkivaltaa jatkuvasti” - tyttö 15 v

Pojat kilpailevat ja leikkivät paljon tyttöjä fyysisemmin. He luovat ryhmiinsä hierarkian ja sääntöjä, joita tulee noudattaa. (Parvela & Sinkkonen 2011, 44–45). Sukupuolten väliset erot tulevat esiin etenkin suurissa tilastoissa. Tyttöjen valmiudet sosiaaliseen vuorovaikutukseen ovat paremmat, ja tytöt pohtivat asioita monesti toiminnan sijaan. Tämän saattaa selittää se, että tytöillä aivojen etulohko kypsyy aikaisemmin. Se on aivojen alue, joka jäsentää ja luokittelee informaatiota, ennen ratkaisujen tekoa. Pojat suoriutuvat avaruudellisesta hahmottamisesta ja matemaattisessa päättelyssä tyttöjä paremmin. Kilpailuhenkisyyteen vaikuttaa sekä poikien suurempi testosteronin määrä että kilpailuhenkinen kulttuuri. Kummankin sukupuolen vahvuudet ja heikkoudet huomioon ottaminen on tasa-arvoisuutta. (Parvela & Sinkkonen 2011, 46–47.)

Tutkimuksestamme selvisi, että fyysistä väkivaltaa oli nähty eniten kaupungilla. Myös henkisen väkivallan näkeminen kaupungilla oli yleistä. Kaiken kaikkiaan pojat olivat kokeneet enemmän henkistä väkivaltaa kaupungilla kuin tytöt. Lehtovaa-
ra ja Peltola (2012) tuovat esille, että nuoruuteen kuuluu tarve tulla hyväksytyksi sekä kuulua joukkoon, joten silloin on myös suuri riski tehdä jotain ajattelematonta porukan mukana. Arvoja ja normeja testataan ja mukaan tulevat myös tupakka- ja

päihdekokeilut. (mts. 162–163.) On myös tutkittu, että vajaa neljännes kaikista rikoksista on nuorten tekemää ja nuoruusaika on kaikista rikollisaktiivisinta aikaa ihmisen elämässä. (Nuorista Suomessa 2012, 44.) Pohdimme, minkä vuoksi kaupungilla kohdattu väkivalta oli niin yleistä. Osa nuorista saa olla kaupungilla kaveridensa kanssa myöhään iltaisin. Tällöin nuorilla on suurempi riski nähdä ja joutua väkivallan kohteeksi.

Tutkimuksemme avoimessa osuudessa yläasteikäiset nostivat itse esille mediassa nähdyn väkivallan. Tämä kuvaa mielestämme hyvin nykypäivän tilannetta, sillä väkivalta tulee median kautta yhä helpommin nuorten näkyville. Mediaväkivalta onkin nykyään entistä tavallisempi osa lasten ja nuorten vapaa-aikaa (Anderson ym. 2007, 9; Hietala ym. 2010, 24). Sähköisten viestimien ja median parissa vietetään yhä enemmän aikaa. On hyvä pohtia, millainen merkitys mediaväkivallalla on lasten ja nuorten kehitykseen. (mts. 9; 24). Feilitzen ja Garlssonin (2000, 65) mukaan videopelien kautta yhtenä ratkaisumallina ongelmatilanteissa ollut väkivalta voi muuttua käyttäytymismalliksi todellisessa elämässä.

Audiovisuaalisessa mediassa katsojalla ei ole mahdollisuutta suodattaa liian pelottava asia, vaan kuva kertoo tarinan kaikille samanlaisena. Tietokonepeleihin samaistuminen saattaa voimistaa samaistumis- ja tunnekokemuksia. (Anderson ym. 2007, 9). Ihmettelimme hieman, miten elokuva- ja peliväkivalta voi ahdistaa nuoria, sillä ikärajat ja tietyt katseluajat pitäisi olla suojana juuri tätä varten. Suomalaisissa tutkimuksissa on kuitenkin todettu, että jo alakoululaiset suosivat täysi-ikäisille tarkoitettuja pelejä, joissa on raakaa väkivaltaa, rasismia, seksiä sekä päihteitä. Jos väkivaltaisista peleistä ja mediasta tulee sosiaalisia vuorovaikutuksia korvaava vapaa-ajan muoto, on sen vaikutus lapsen ja nuoren kehitykselle ilmeinen. (Anderson ym. 2007, 9). Kasvattajien olisi hyvä tarkkailla lasten ja nuorten median käyttöä ja noudattaa niille tarkoitettuja ikärajoja. Ne on tarkoitettu lasten ja nuorten parhaaksi ja turvaaman tasapainoista kasvua ja kehitystä.

Yksi suurimmista kouluun liittyvistä uhkakuvista on kiusatuksi tulemisen pelko (Parvela & Sinkkonen 2011, 144–145). Melkein puolet kyselyyn vastanneista kertoi nähneensä henkistä väkivaltaa koulussa. Myös fyysistä väkivaltaa oli koettu kaiken kaikkiaan eniten koulussa, tytöt olivat kokeneet kuitenkin eniten fyysistä väkivaltaa kotona. Ikäluokittain vertailtuna lukioikäiset olivat kokeneet enemmän

fyysistä väkivaltaa kotona, kun taas yläasteikäiset koulussa. Yläasteikäiset myös kertoivat itse, että henkistä väkivaltaa tapahtuu paljon, ja sitä ei ole aina tiedostanut kiusaamiseksi. Lasten erilaisista herkkyyksistä johtuen, joku kokee tietyn teon kiusaamisena, kun taas toinen voi ottaa sen leikkinä eikä välitä siitä ollenkaan (Hamarus 2008, 15). Kiusaamisen todentaminen voikin olla vaikeaa, sillä kokemus kiusatuksi tulemisesta on henkilökohtainen. Koulussa tapahtuvan väkivallan vaikutus tulee ilmi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Kouluterveyskyselyssä. Sen mukaan etenkin peruskoulua käyvät tytöt ja pojat kokevat koulussa tapahtuneiden väkivaltatilanteiden haittaavan opiskelua. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, [viitattu 2.3.2014].)

Lapset ja nuoret kokevat oletettua enemmän kaltoinkohtelua. Vanhempien kyvyttömyys asettaa rajoja on myös kaltoinkohtelua. Usein laiminlyöntien taustalla on vanhempien omia päihteiden käyttöön tai mielenterveyteen liittyviä ongelmia. Terveet rajat tukevat lapset ja nuoren normaalia kehitystä. (Lehtovirta & Peltola 2012, 285.) Tutkimuksessamme kysymykseen väkivallan tekijöistä 19,3 prosenttia kertoi kokeneensa vanhemman tekemää henkistä väkivaltaa. Tytöt olivat kohdanneet perheen sisäistä henkistä ja fyysistä väkivaltaa poikia enemmän.

Lukioikäiset olivat kokeneet yläasteikäisiä enemmän väkivaltaa kotona. Pohdimme tämän voivan johtua siitä, että lukioikäiset tunnistavat väkivallan paremmin ja ajattelevat perheen sisäisistä tapahtumista realistisemmin ja kriittisemmin. Tätä tukee myös Mannerheimin lastensuojeluliiton ajatus siitä, että lapsilla ei ole vielä täysin kehittynyt kyky ymmärtää, mikä on oikein ja mikä on väärin. Sen vuoksi lapset ja nuoret monesti häpeävät ja salaavat perheessä tapahtuneita väkivalta tapahtumia. Väkivalta vaikuttaa aina lapseen voimakkaasti, se heikentää itsetuntoa, vääristää minäkuvaa ja aiheuttaa elämänhallinnan vaikeuksia. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, [viitattu 11.2.2014.]) Lukioikäisten ja yläasteikäisten väkivaltakokemuksiin voi vaikuttaa myös nuoren ajattelutavan kehittyminen. Nuoruudessa identiteetin kehittyminen on kesken ja näin myös ajattelu väkivallasta on vaillinainen. Dunderfeltin (2011, 84–85) mukaan yläasteikäinen käy läpi ihmissuhteiden kriisiään, kapinoi vanhempiaan vastaan ja solmii uusia ystävyysuhteitaan. Lukioikäiset elävät ideologisen kriisin aikaa, jota pidetään nuoruuden seestymisvaiheena. Tällöin nuori aloittaa itsenäisen elämän ja pohdiskelee asemaansa maailmassa.

Vanhempien lapsiin kohdistamasta väkivallasta tuli vasta vuonna 1979 rangaistava teko, silloin Suomen rikoslaista poistettiin vanhempien kuritusoikeus. (Humppi & Ellonen 2010, 17). Väkivalta ilmiönä tunnetaan nykyään paremmin ja asenteet ovat näistä ajoista paljon muuttuneet, mutta niiden muuttamisessa on kuitenkin vielä paljon tehtävää. Vuonna 2007 tehty tutkimus paljasti vanhemmista jopa 26 prosentin hyväksyvän lapsen ruumiillisen kurituksen ainakin poikkeustilassa (Humppi & Ellonen 2010, 17). Vuonna 2008 voimaan tullut uusi lastensuojelulaki painottaa viranomaisten velvollisuutta lastensuojeluilmoitusten tekemisiin ilman salassapitosäädöksiä. (Humppi & Ellonen 2010, 17).

8 POHDINTA

Nuorten kokemukset väkivallasta ja sen seuraukset heijastuvat kaikkialle. Väkivallan vaikutukset näkyvät jokaisella sosiaalialan sektorilla, mutta erityisesti nuorten kanssa työtä tehdessä. Nykypäivän nuorten kokemukset vaikuttavat tulevaisuuteen, sillä väkivalta on jatkuva kierre, johon on vaikea puuttua. Tämän vuoksi väkivalta ja sen vaikutukset on tärkeää tuoda näkyviin ja etenkin nuorten tietoisuuteen. Tutkimusmenetelmämme on määrällinen tutkimus, ja yksittäisen nuoren kokemukset eivät tule esille. Jokaisella väkivallan teolla on kuitenkin negatiivinen vaikutus yksilöön ja hänen lähipiiriinsä. Tämän päivän nuoret ovat tulevaisuuden aikuisia, jotka vaikuttavat myös yhteiskunnallisiin asioihin.

Aloitimme opinnäytetyön prosessin keväällä 2013. Olimme sopineet, että toteutamme tutkimuksen syksyn 2013 aikana. Pysyimme sovituissa aikataulussa, ja saimme kyselylomakkeet takaisin hyvissä ajoin. Ryhdyimme heti syöttämään kyselytuloksia SPSS-järjestelmään, ja tammikuun loppuun mennessä olimme jo analysoineet tulokset, niin kuin olimme suunnitelleet. Tulosten syöttäminen SPSS-järjestelmään oli helppoa, mutta se vei paljon aikaa. Haastavaa oli tulosten analysointi, mutta samalla se oli äärettömän mielenkiintoista. Tuloksien käsittely ei ollut henkisesti raskasta aiheen vakavuudesta huolimatta, sillä tutkittavat jäivät meille anonyymeiksi. Kuvioiden teko oli työlästä, ja siihen tarvitsimme apua muutaman kerran.

Kevään 2014 aikana, tutkimusosuuden valmistuttua kirjoitimme teoriaosuuden. Aloitimme teorian kirjoittamisen täysin puhtaalta pöydältä. Meillä ei ollut tukena kummankaan ammatillisia esseitä, joten kirjoittamisprosessin aloittaminen vaati paljon suunnittelua, pohdintaa ja materiaaleihin tutustumista. Tutkimustulosten perusteella teoriaosuus muokkautui nykyiselleen. Nostimme tuloksiin perustuen teoriaosuuteen esimerkiksi mediassa tapahtuvan väkivallan sekä koulukiusaamisen.

Parityöskentelymme toimi mielestämme koko prosessin ajan hyvin. Jaoimme työn aloittaessamme vastuualueita ja molemmat keskittyivät aluksi niihin. Saatuamme tekstiä kasaan, kävimme osuudet yhdessä läpi ja täydensimme toistemme ajatuksia. Päätimme yhdessä aina sekä lyhyen että pitkän tähtäimen tavoitteet,

joihin molemmat sitoutuivat. Sovimme esimerkiksi mitä teemme joulukuun mennessä, ja mitä pitää olla seuraavassa seminaarissa valmiina. Saimme opinnäytetyön tehtyä aikataulussa, jonka olimme suunnitelleet jo heti prosessia aloittaessamme.

Johtopäätösten teko oli mielestämme työn haastavin osuus, mutta samalla se kokosi ja selkeytti koko opinnäytetyön prosessin. Kokonaisuudessaan työ antoi meille paljon arvokasta tietoa nuorten kohtaamasta väkivallasta ja aiheen ajankohtaisuudesta. Olimme monista tuloksista hämmästyneitä, yllättyneitä ja monessa kohdassa pysähdyimme keskustelemaan tuloksista. Tutkimuksen tuloksia pystymme hyödyntämään omassa työssämme lastensuojelun asiakkaiden kanssa.

Tutkimuksemme on osaksi tuloksien suhteen yleistettävissä tietyissä ikäluokissa jopa valtakunnallisesti. Otoksestamme tuli paljon isompi, mitä suunnittelimme, sillä saimme odotettua enemmän vastauksia kouluilta. Otoksen suuruus ($n=272$) lisää tutkimuksen yleistettävyyttä ja luotettavuutta sekä tutkimuksen merkittävyyttä. Olemme todella tyytyväisiä tutkimuksen laajuuteen ja yleistettävyyteen ja koemme tutkimuksen olevan merkittävä myös yhteistyökouluillemme.

Tulosten analysoimisen kannalta oli merkittävä kyselylomakkeen lopussa oleva avoin kysymys, sillä se toi hyvin esiin nuorten omaa ääntä ja omia kokemuksia. Nuoret olivat yllättävän avoimia kertoessaan omista kokemuksistaan, ja avoimeen kysymykseen vastanneiden määrä yllätti meidät. Eniten hämmennystä nuorten keskuudessa aiheutti väkivallan näkeminen mediassa, jota me emme olleet osanneet huomioida kyselylomakkeessamme. Yllättävää oli, että nuoret toivat esille väkivallan olevan arkipäiväistä ja normaalia esimerkiksi pelien ja median välityksellä. Tässä on suuri riski, että nuoret ajattelevat väkivallan kuuluvan normaaliin elämään. Tulosten analysoimisessa pohdimme myös kysymysten ymmärtämistä ja tulkinnanvaraisuutta. Kuten aikaisemmin olemme tuoneet esiin, etenkin henkisen väkivallan kokeminen on yksilöllistä. Jokainen määrittelee itse, missä menee esimerkiksi henkisen väkivallan raja. Sama asia voi olla toiselle vitsailua kun toinen voi samassa tilanteessa kokea tulleensa kiusatuksi.

Olemme sisäistäneet sosionomin (AMK) tutkimuksellisen kompetenssin opinnäytetyötä tehdessämme. Suunnittelimme, toteutimme ja arvioimme sosiaalialan tutkimuksen, jolla olemme tuottaneet merkittävää tietoa. Tutkimusta toteuttaessamme

olemme noudattaneet sosiaalialan eettisiä periaatteita, ja työtä tehdessä olemme oppineet kiinnittämään huomiota eettisyyteen käytännössä. Tutkimuksellinen työote on kehittynyt opinnäytetyötämme tehdessä.

Olemme oppineet paljon parityöskentelystä, ajankäytöstä ja yhteistyöstä eri tahojen kanssa. Parityöskentelyssä vaaditaan joustavuutta ja sosiaalisia taitoja sekä kykyä tekemään kompromisseja. Opinnäytetyö prosessina on pitkä ja se etenee hitaasti vaiheittain, aivan kuten monet sosiaalialan työtehtävät. Se vaatii kärsivällisyyttä ja täsmällisyyttä. Työtä tehdään, mutta tuloksien näkyminen tapahtuu vasta myöhemmin. Koemme, että parityöskentelyssä ja opinnäytetyön prosessissa olemme kasvaneet ammatillisesti ja edellä mainitut taidot auttavat meitä tulevissa työtehtävissämme.

Työmme tuloksia voidaan hyödyntää myöhemmissä tutkimuksissa. Tutkimustulok-
sistamme on hyötyä yhteistyökumppaneillemme, sillä tuloksia voidaan käyttää monella tapaa oppilaiden, henkilökunnan ja koulun hyväksi. Jatkotutkimuksia ajatellen tutkimustamme voidaan käyttää vertailukohteena, jos sama kysely toteutettaisiin muutaman vuoden kuluttua samoille ikäluokille tai toiselle paikkakunnalle. Tutkimukseen olisi kuitenkin tarpeellista lisätä aikajakso, jonka jätimme tässä kyselyssä pois. Aikajakson puuttuminen aiheutti hämmennystä ja tulkinnanvaraisuutta vastaajissa, ja näin ollen vaikutti myös tulosten luotettavuuteen. Tutkimustamme on siis mahdollista myöhemmin kehittää tai käyttää sellaisenaan uudelle kohde-ryhmälle.

Yksi jatkotutkimuksen aihe voisi myös olla esimerkiksi opettajien ja huoltajien näkökulma nuorten kohtaamaan väkivaltaan. Tämä olisi hyvä toteuttaa samojen koulujen opettajille ja vanhemmille, sillä tämä mahdollistaisi vertailun tekemämme tutkimuksen tuloksiin. Olisi mielenkiintoista saada selville, miten nuorten ja aikuisten näkemykset väkivallan kohtaamisesta nuorten keskuudessa eroavat.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Neljäs painos. Tampere: Vastapaino.
- Anderson, A. Craig, Gentile, A. Douglas & Buckley, E. Katherina. 2007. Kuvista teoiksi: Väkivaltapeliin vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Suomentaja Pekka Pakkala. Helsinki: Hakapaino.
- Cacciatore, R. 2007. Aggression portaat: Opetusmateriaali kouluille. Vammala: Vammalan kirjapaino.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. 14. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro.
- Ellonen, N., Kääriäinen, J., Salmi, V. & Sariola, H. 2008. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 71/2008. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 87. Tampere: Tampereen yliopistopaino.
- Feilitzen, C & Garlsson, U (toim.). 2000. Children in the New Media Landscape. Games, Pornography, Perception. Unesco. Göteborg: Goteborg University.
- Gee, J. 2007. Good video games + good learning. New York: Peter Lang Publishing.
- Haapasalo, J. 2008. Kriminaalipsykologia. Jyväskylä: PS-kustannus
- Hamarus, P. 2008. Koulukiusaaminen: huomaa, puutu, ehkäise. Helsinki: Kirjapaino.
- Hamarus, P. 2012. Haukku haavan tekee: Puututaan yhdessä kiusaamiseen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hautanen, T. 2012. Mitä tilastot kertovat väkivallasta ja sukupuolesta? [Verkoartikkeli]. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. Tasa-arvotiedon keskus. [Vii-tattu 12.2.2014]. Saatavana: <http://www.minna.fi/web/guest/vakivaltatilastot>
- Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima.
- Hietala, T., Kaltiainen, T., Metsärinne, U. & Vanhala, E. 2010. Nuori ja mieli – koulu mielenterveyden tukena. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

- Humppi, S-M. & Ellonen, N. 2010. Lapsiin kohdistuva väkivalta ja hyväksikäyttö. Tapausten tunnistaminen, rikosprosessi ja viranomaisten yhteistyö. Tampereen Yliopistopaino: Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 40/2010.
- Isotalus, N. 2002. Työväkivalta ja sen torjunta kaupan alalla. Vammala: Vammalan kirjapaino.
- Kronqvist, E-L. & Pulkkinen, M-L. 2007. Kehityopsykologia: matkalla muutokseen. Helsinki: Werner Söderström.
- Krug, W. Etienne, Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. & Lozano, R. 2008. Väkivalta ja terveys maailmassa: WHO:n raportti. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- L 13.12.2013/879. Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen
- L 30.12.2013/1267. Perusopetuslaki.
- L 30.12.2013/1268. Lukiolaki.
- L 30.12.2013/1269. Laki ammatillisesta koulutuksesta.
- Lehestö, M., Koivunen, O. & Jaakkola, H. 2004. Hoitajan turva. Helsinki: Edita.
- Lehti, M. 2013. Henkirikoskatsaus 2013. Verkkokatsauksia 29/2013. [Viitattu 12.2.2014]. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Lehtovirta, M & Peltola, L. 2012. Ihminen mielessä. Psykologian perusteet lähihoitajalle. Porvoo: Bookwell.
- Mandela, N. 2002. Teoksessa: Krug, W. Etienne, Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. & Lozano, R. (toim.) Väkivalta ja terveys maailmassa: WHO:n raportti. Jyväskylä: Gummerus, 8-9.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Verkkolähde]. Väkivalta perheessä. [Viitattu 11.2.2014]. Saatavana: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/kipupisteita/perheen_kriisit_ja_muutokset/vakivalta_perheessa/
- Metsämuuronen, J. (toim.) 2011a. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. [Verkkokirja]. Helsinki: International Methelp Ky ja tekijät. [Viitattu 5.2.2014] Saatavana: www.booky.fi. Vaatii käyttöoikeuden.
- Metsämuuronen, J. 2011b. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. [Verkkokirja] Helsinki: International Methelp Ky. [Viitattu 7.4.2014] Saatavana: www.booky.fi. Vaatii käyttöoikeuden.

- Mielenterveyden keskusliitto. Mitä on henkinen ja fyysinen väkivalta. [Verkkolähde]. Mielenterveyden keskusliitto ry. [Viitattu 5.2.1014]. Saatavana: <http://www.mtkl.fi/vaikeat-asiat-puheeksi/henkinen-ja-fyysinen-vakivalta-n/mita-on-henkinen-ja-fyysinen-vak/>
- Naisten linjat. 2.11.2012. Väkivallan muodot. [Verkkolähde]. Naisten linja Suomessa ry. [Viitattu 5.2.1014]. Saatavana: <https://www.naistenlinja.fi/fi/julkinen/tietoa+vakivallasta/pari-ja-lahisuhdevakivalta/vakivallan+muodot/>
- Nuorista Suomessa. 2012. [Verkkojulkaisu]. Tietoa nuorista, heidän asemastaan, elinoloistaan ja nuorisotyöstä. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/615/fid/1803>
- Nuorten kokonaisrikollisuus. 2013. [Verkkolähde]. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Tilastokeskus. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: <http://www.findikaattori.fi/fi/96>
- Nurmi, J-E. 2008. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa: Lyytinen, P., Korhokangas, M. & Lyytinen, H. (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan: Kehitys kontekstissaan. Helsinki: Werner Söderström, 256-274.
- Nurmiranta, H., Leppämäki, P. & Horppu, S. 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Parvela, T & Sinkkonen, J. 2011. Kouluun! Ekaluokkalaisten vanhemmille. EU: WSOY.
- Perkka-Jortikka, K. 2007. Hankalan ihmisen kohtaaminen. Helsinki: Edita Prima.
- Ruoppila, I. 2008. Lapsuudesta nuoruuteen. Teoksessa: Lyytinen, P., Korhokangas, M. & Lyytinen, H. (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan: Kehitys kontekstissaan. Helsinki: Werner Söderström, 158-167.
- Rusanen, E. 2011. Hoiva, kiintymys ja lapsen kehitys. Porvoo: Finn Lectura.
- Shariff, S. 2008. Cyber-bullying: issues and solutions for the school, the classroom and the home. Oxon: Routledge.
- Säävälä, H., Nyqvist, L. & Salonen, S. 2006. Väkivallan olemus. Teoksessa: Säävälä, H., Pohjoisvirta, R., Keinänen, E. & Salonen, S. (toim.) Mies varikolle: Apua lähisuhdeväkivaltaan. Oulu: Kalevaprint, 17-29.
- Säävälä, H., Pohjoisvirta, R., Keinänen, E. & Salonen, S. 2006. Mies varikolle: Apua lähisuhdeväkivaltaan. Oulu: Oulun ensi- ja turvakoti ry.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Verkkolähde]. Nuorten tapaturmat ja väkivalta. Kouluterveyskysely. Sotka - indikaattori. [Viitattu 2.3.2014]. Saatavana: http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/aiheittain/tapaturmat_ja_vakivalta
- Tilastokeskus. 2013. Poliisin tietoon tullut rikollisuus. [Verkkolähde]. Liitetaulukko 1. Eräiden rikostyyppien kehitys tammi-joulukuussa 2009-2013. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: http://tilastokeskus.fi/til/polrik/2013/04/polrik_2013_04_2014-01-17_tau_001_fi.html
- Valtari, M. 2006. SPSS-Perusteet. SPSS:n versio 14. [Verkkojulkaisu]. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. [Viitattu 12.2.2014]. Saatavana: <http://www.helsinki.fi/~komulain/Tilastokirjat/04.%20Valtari-Spss-opas.pdf>
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Gummerus.
- Villa, J. 2013. Varo hengellistä väkivaltaa!. Kirkko ja kaupunki (15), 12-13.
- Wolfe, D. 2007. Acting Out: Understanding and reducing aggressive behavior in children and Youth. Toronto: Centre for Addiction and Mental Health.
- Väestöliitto. 2014. Parisuhdeväkivalta. [Verkkolähde]. Helsinki: Väestöliitto ry. [Viitattu 5.2.2014]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/
- Äärelä, E. & Gerbert, N. 2012. Asiakkaana väkivaltaa kokenut maahanmuuttajainen. Helsinki: Premedia.

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Kyselylomake

Liite 3. Sopimus opinnäytetyöstä lyseo

Liite 4. Sopimus opinnäytetyöstä lukio

Liite 5. Tutkimuslupa lyseo

Liite 6. Tutkimuslupa lukio

Liite 7. Khii –neliö testit

LIITE 1. Saatekirje

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

SAATEKIRJE

Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Sosiaalialan koulutusohjelma

24.9.2013

Hyvä opiskelija,

olemme kaksi sosionomi (Amk) -opiskelijaa ja teemme tutkimusta nuorten kokemasta ja näkemästä fyysisestä ja henkisestä väkivallasta. Tutkimukseen osallistuu noin 200 opiskelijaa, kahdesta eri ikäryhmästä.

Vastaamalla oheiseen kyselyyn, annatte arvokasta tietoa nuorten kokemasta ja näkemästä väkivallasta Seinäjoen alueella. Vastauslomakkeet käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisinä. Yksittäisten vastaajien tiedot eivät paljastu, vaan vastaukset käsitellään kokonaistuloksina.

Kyselyssämme tarkoitamme fyysisellä väkivallalla esimerkiksi lyömistä, potkimista ja kuristamista tai jotain muuta väkivaltaa, joka kohdistuu henkilöön fyysisesti. Henkisellä väkivallalla tarkoitamme väkivaltaa, joka ei kohdistu henkilöön fyysisesti. Henkinen väkivalta ei jätä ulkoisia tuntomerkkejä ja sitä on vaikea tunnistaa. Esimerkiksi uhkailu, haukkuminen ja syrjintä ovat henkistä väkivaltaa.

Kiitämme vastauksestanne jo etukäteen, sillä jokainen vastaus on erittäin tärkeä tutkimuksen onnistumisen kannalta!

Manta Mustajärvi ja Katja Nikander

Seinäjoen Ammattikorkeakoulun Sosionomi (Amk) -opiskelijat

6. Missä olet nähnyt fyysistä väkivaltaa?
a. kotona   b. koulussa   c. kaupungilla

d. ystäväsi/tuttavasi kotona

e. muualla, missä? _____
7. Jos olet nähnyt fyysistä väkivaltaa, niin millainen suhde sinulla on ollut tekijään?
a. seurustelukumppani   b. vanhemmat/vanhempi   c. sisarus

d. ystävä   e. tuttava   f. tuntematon   g. sukula-
lainen

h. joku muu, kuka? _____
8. Oletko itse joutunut fyysisen väkivallan kohteeksi?
a. Kyllä   b. Ei
Jos valitsit vaihtoehdon b, siirry kysymykseen 13.
9. Kuinka monta kertaa olet kokenut fyysistä väkivaltaa?
a. 1-2 kertaa   b. 3-4 kertaa   c. yli 5 kertaa
10. Minkälaista fyysinen väkivalta on ollut?
a. lyömistä   b. potkimista   c. hiuksien repimistä

d. palovamman tuottamista   e. kuristamista   f. raapimista

g. joku muu, mikä? _____
11. Missä olet kokenut fyysistä väkivaltaa?

- a. kotona   b. koulussa   c. kaupungilla
- d. ystäväsi/tuttavasi kotona   e. muualla, missä?
_____

12. Kuka on ollut fyysisen väkivallan tekijänä?

- a. seurustelukumppani   b. vanhemmat/vanhempi   c. sisarus
- d. ystävä   e. tuttava   f. tuntematon
- g. sukulainen
- h. Joku muu, kuka? _____

Henkinen väkivalta

13. Oletko nähnyt henkistä väkivaltaa?

- a. kyllä   b. ei

Jos valitsit vaihtoehdon b, siirry kysymykseen 18.

14. Kuinka usein olet nähnyt henkistä väkivaltaa?

- a. 1-2 kertaa   b. 3-4 kertaa   c. yli 5 kertaa

15. Mitä henkisen väkivallan muotoja olet nähnyt?

- a. haukkuminen/nimittely   b. syrjintä/ryhmästä pois jättäminen
- c. uhkailu   d. aliarvioiminen/mitätöinti
- e. tarkkailu/toiminnan rajoittaminen   f. ilmeily

g. syyttely h. joku muu, mi-
kä? _____

16. Missä olet nähnyt henkistä väkivaltaa?

- a. kotona b. koulussa c. kaupungilla
d. ystäväsi/tuttavasi kotona e. muualla, missä?
_____

17. Jos olet nähnyt henkistä väkivaltaa, millainen suhde sinulla on ollut tekijään?

- a. seurustelukumppani b. vanhemmat/vanhempi c. sisarus
d. ystävä e. tuttava f. tuntematon g. sukula-
lainen
h. joku muu, kuka? _____

18. Oletko itse joutunut henkisen väkivallan kohteeksi?

- a. Kyllä b. Ei

Jos valitsit vaihtoehdon b, siirry kysymykseen 23.

19. Kuinka monta kertaa olet kokenut henkistä väkivaltaa?

- a. 1-2 kertaa b. 3-4 kertaa c. yli 5 kertaa

20. Minkälaista henkinen väkivalta on ollut?

- a. haukkuminen/nimittely b. syrjintä/ryhmästä pois jättäminen
c. uhkailu d. aliarvioiminen/mitätöinti
e. tarkkailu/toiminnan rajoittaminen f. ilmeily

g. syyttely   h. joku muu, mikä? _____

21. Missä olet kokenut henkistä väkivaltaa?

a. kotona   b. koulussa   c. kaupungilla

d. ystäväsi/tuttavasi kotona   e.   muualla,   missä?
_____

22. Kuka on ollut henkisen väkivallan tekijänä?

a. seurustelukumppani   b. vanhemmat/vanhempi   c. sisarus

d. ystävä   e. tuttava   f. tuntematon
g. sukulainen

h. joku muu, kuka? _____

23. Mitä muuta haluat sanoa tästä aiheesta?

Kiitos vastauksistasi!

Seinäjoen Ammattikorkeakoulun Sosionomi (Amk) -opiskelijat

Manta Mustajärvi ja Katja Nikander

LIITE 3. Sopimus opinnäytetyöstä Lyseo

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sopimus opinnäytetyöstä

Opiskelijan tiedot

Nimi ja yhteystiedot (osoite, puhelin ja sähköposti):

Katja Nikander, Luomanranta 3 as 5, 60100 Seinäjoki, 0505493137,
katja.nikander@seamk.fi

Manta Mustajärvi, Koulukatu 42 B 16, 60100 Seinäjoki, 0400878109,
manta.mustajarvi@seamk.fi

Yksikkö ja koulutusohjelma:
Sosiaali- ja terveysalan yksikkö, Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyön ohjaaja

Nimi ja yhteystiedot:
Arja Hemminki, 0408302223, arja.hemminki@seamk.fi

Toimeksiantajan / työn tilaajan / yhteistyöorganisaation edustaja

Nimi: Seinäjoen Lyseo / Kaisa Isotalo
Asema organisaatiossa: Rehtori
Yhteystiedot: kaisa.isotalo@edu.seinajoki.fi, 064162350

Opinnäytetyön alustava nimi / aihe: Nuorten kokemä ja näkemä väkivalta

Opinnäytetyöhön kuuluvat tehtävät ja TKI-tavoitteet :

Opinnäytetyössä tutkitaan määrällisenä tutkimuksena nuorten kokemaa ja näkemää fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Tutkimus toteutetaan kyselynä kahdelle eri koululle.

Opinnäytetyö tuottaa 15 TKI-opintopistettä (ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyö 30 op).
Opiskelija luovuttaa sovituista opinnäytetyöhön sisältyvistä TKI-tehtävistään ___-sivuisen raportin toimeksiantajalle (myös opinnäytetyö sellaisenaan voi toimia raporttina).

Työn tekemisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen: menot niin vähäisiä, joten korvauksia ei tarvita.

Arvioitu aika opinnäytetyön tekemiseen: 14.5.2013 – 30.4.2014. (kyselyn toteutus syksyllä 2013)

Opinnäytetyö on julkinen asiakirja.

Opinnäytetyöni saa julkistaa Theseus-verkkokirjastossa (rasti ruutuun)

Päiväys: 14 / 5 .2013

Katja Nikander
Marta Mustajärvi
Opiskelijat

Aija Heikin
Ohjaaja

[Signature]
Toimeksiantajan edustaja

HUOM! Sopimukseen mahdollisesti liittyvistä tekijänoikeuksista ja muista erityisehdoista on sovittava erikseen kirjallisesti. Tätä sopimus pohjaa voi muokata tarvittaessa.

LIITE 4. Sopimus opinnäytetyöstä Lukio

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sopimus opinnäytetyöstä

Opiskelijan tiedot

Nimi ja yhteystiedot (osoite, puhelin ja sähköposti):

Katja Nikander, Luomanranta 3 as 5, 60100 Seinäjoki, 0505493137,
katja.nikander@seamk.fi

Manta Mustajärvi, Koulukatu 42 B 16, 60100 Seinäjoki, 0400878109,
manta.mustajarvi@seamk.fi

Yksikkö ja koulutusohjelma:
Sosiaali- ja terveysalan yksikkö, Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyön ohjaaja

Nimi ja yhteystiedot:
Arja Hemminki, 0408302223, arja.hemminki@seamk.fi

Toimeksiantajan / työn tilaajan / yhteistyöorganisaation edustaja

Nimi: Seinäjoen Lukio / Tuula Lamminmäki
Asema organisaatiossa: Rehtori
Yhteystiedot: tuula.lamminmaki@edu.seinajoki.fi, 064162360

Opinnäytetyön alustava nimi / aihe: Nuorten kokemaa ja näkemää väkivalta

Opinnäytetyöhön kuuluvat tehtävät ja TKI-tavoitteet :

Opinnäytetyössä tutkitaan määrällisenä tutkimuksena nuorten kokemaa ja näkemää fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Tutkimus toteutetaan kyselynä kahdelle eri koululle.

Opinnäytetyö tuottaa 15 TKI-opintopistettä (ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyö 30 op).
Opiskelija luovuttaa sovitusta opinnäytetyöhön sisältyvistä TKI-tehtävistään ___ -sivuisen raportin toimeksiantajalle (myös opinnäytetyö sellaisenaan voi toimia raporttina).

Työn tekemisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen: menot niin vähäisiä, joten korvauksia ei tarvita.

Arvioitu aika opinnäytetyön tekemiseen: 14.5.2013 – 30.4.2014. (kyselyn toteutus syksyllä 2013)

Opinnäytetyö on julkinen asiakirja.

Opinnäytetyöni saa julkistaa Theseus-verkkokirjastossa (rasti ruutuun)

Päiväys: 14 / 5 .20 13

Katja Nikander
Marta Mustajoki
Opiskelijat

Aija Neuvonen
Ohjaaja

Antti Kinnunen
Toimeksiantajan edustaja

HUOM! Sopimukseen mahdollisesti liittyvistä tekijänoikeuksista ja muista erityisehdoista on sovittava erikseen kirjallisesti. Tätä sopimus pohjaa voi muokata tarvittaessa.

LIITE 5. Tutkimuslupa Lyseo

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Hakijan tiedot

Nimi: Katja Nikander ja Manta Mustajärvi	Puhelinnumero: 0505493137/Katja 0400878109/Manta	Sähköpostiosoite: katja.nikander@seamk.fi manta.mustajarvi@seamk.fi
Katuosoite: Luomanranta 3 as 5 Koulukatu 42 B 16	Postinumero: 60100 60100	Postitoimipaikka: Seinäjoki Seinäjoki
Oppilaitos tai muu yhteisö / Tutkimusyksikkö: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu / Sosiaali-alan koulutusohjelma	Hakijan tehtävä/virka-asema: Opiskelijat	

Lyhyt kuvaus tehtävästä tutkimuksesta

Tutkimuksen nimi: Nuorten kokemä ja näkemä väkivalta	☐ Tutkimussuunnitelma liitteenä
Tutkimuksen aihe: Nuorten kokemä ja näkemä fyysinen ja henkinen väkivalta	Tutkimuksen aikataulu: Syksy 2013

Tutkimuksen aineisto ja tutkimusmetodi:
Määrällinen tutkimus, kyselynä.

Tutkimuskohteen kuvaus:
Kohteena on yläasteen 9.luokkalaiset sekä lukion 3.luokkalaiset. Kummastakin ikäluokasta otetaan noin 100 hengen otos.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun rooli tutkimuksessa

Pyydetyt erikoisjärjestelyt SeAMKissa:
Ei erikoisjärjestelyitä.

Tutkimuksesta SeAMKille aiheutuvat kustannukset:
Ei kustannuksia.

Päiväys ja hakijan allekirjoitus

Paikka ja päivämäärä: 14.5.2013	Allekirjoitus: <i>Katja Nikander</i> <i>Manta Mustajärvi</i>
Seinäjoella	

Tutkimusluvan myöntäminen

Tutkimuslupa myönnetään Tutkimuslupaa ei myönnetä

Lisätiedot:

Päätäjän nimi: <i>KMSA BOTALLO</i>	Paikka ja päivämäärä: <i>SEINÄJOKI 28/10/2019</i>	Allekirjoitus: <i>[Signature]</i>
---------------------------------------	--	--------------------------------------

LIITE 6. Tutkimuslupa Lukio

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Hakijan tiedot

Nimi: Katja Nikander ja Manta Mustajärvi	Puhelinnumero: 0505493137/Katja 0400878109/Manta	Sähköpostiosoite: katja.nikander@seamk.fi manta.mustajarvi@seamk.fi
Katuosoite: Luomanranta 3 as 5 Koulukatu 42 B 16	Postinumero: 60100 60100	Postitoimipaikka: Seinäjoki Seinäjoki
Oppilaitos tai muu yhteisö / Tutkimusyksikkö: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu / Sosiaalialan koulutusohjelma	Hakijan tehtävä/virka-asema: Opiskelijat	

Lyhyt kuvaus tehtävästä tutkimuksesta

Tutkimuksen nimi: Nuorten kokemä ja näkemä väkivalta	☐ Tutkimussuunnitelma liitteenä
Tutkimuksen aihe: Nuorten kokemä ja näkemä fyysinen ja henkinen väkivalta	Tutkimuksen aikataulu: Syksy 2013

Tutkimuksen aineisto ja tutkimusmetodi:
Määrällinen tutkimus, kyselynä.

Tutkimuskohteen kuvaus:

Kohteena on yläasteen 9.luokkalaiset sekä lukion 3.luokkalaiset. Kummastakin ikäluokasta otetaan noin 100 hengen otos.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun rooli tutkimuksessa

Pyydetyt erikoisjärjestelyt SeAMKissa:
Ei erikoisjärjestelyitä.

Tutkimuksesta SeAMKille aiheutuvat kustannukset:
Ei kustannuksia.

Päiväys ja hakijan allekirjoitus

Paikka ja päivämäärä: 14.5.2013	Allekirjoitus: <i>Manta Mustajärvi</i> <i>Katja Nikander</i>
Seinäjoella	

Tutkimusluvun myöntäminen

☒ Tutkimuslupa myönnetään	☐ Tutkimuslupaa ei myönnetä
---	--

Lisätiedot:

Päätäjän nimi: <i>Tuula Lammis</i>	Paikka ja päivämäärä: <i>11.6.2013 Jyväskylä</i>	Allekirjoitus: <i>Tuula Lammis</i>
---------------------------------------	---	---------------------------------------

LIITE 7. Khii – neliö testit

Khii - neliö testi sukupuolen mukaan			
Kysymys	Testi arvo	Vapausaste	prosentti arvo
Kuinka usein olen nähnyt fyysistä väkivaltaa	9,404	2	0,009
Olen joutunu fyysisen väkivallan kohteeksi	6,867	1	0,009
Olen nähnyt henkistä väkivaltaa	17,754	1	0
Olen joutunu henkisen väkivallan kohteeksi	7,282	1	0,007
Khii - neliötesti ikäluokkien mukaan			
Kysymys	Testiarvo	Vapausaste	prosenttiarvo
Kuinka usein olen nähnyt fyysistä väkivaltaa	21,873	2	0
Olen joutunu fyysisen väkivallan kohteeksi	13,675	1	0